

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Εικονογράφος –
Σκιτσογράφος

Κωδικός: 24-01-15-01

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης
Σεπτέμβριος 2024

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Εικονογράφος – Σκιτσογράφος»**

Συγγραφική ομάδα

Συρίγος Ευάγγελος

Τσιρώνη Γεωργία

Σιδηρά Μαρία

**Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης
του οδηγού κατάρτισης**

Μπεκρή Δέσποινα σε συνεργασία με τον
Φασνάκη Κωνσταντίνο

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και, ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ). Ο παρών Οδηγός αναπτύχθηκε με την ευθύνη του ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, τα επιστημονικά στελέχη του οποίου Δέσποινα Μπεκρή και Κωνσταντίνος Φασνάκης παρακολούθησαν και υποστήριξαν τον συντονισμό του έργου σε όλες του τις φάσεις.

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος.....	6
2. Εισαγωγή.....	7
Μέρος Α' – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	10
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού.....	11
1.1 Τίτλος ειδικότητας.....	11
1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας).....	11
2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας.....	11
2.1. Ορισμός ειδικότητας.....	11
2.2. Αρμοδιότητες/Καθήκοντα.....	12
2.3. Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα.....	13
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης.....	15
3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής.....	15
3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης.....	15
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά	15
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	15
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού	15
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα	16
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ	16
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	17
8. Πιστωτικές μονάδες.....	18
9. Επαγγελματικά δικαιώματα	19
10. Σχετική νομοθεσία	19
11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης	20
Μέρος Β' – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	22
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.....	23
2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης.....	23
Μέρος Γ' – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	28

Γ1 – ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	29
1. Ωρολόγιο πρόγραμμα	29
2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	30
2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	30
2.1.Α. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ.....	30
2.1.Β. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ	34
2.1.Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΓΡΑΦΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ	37
2.1.Δ. ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ	39
2.1.Ε. ΧΡΩΜΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ.....	40
2.1.ΣΤ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΙΚΟΝΑ.....	42
2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	45
2.2.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ.....	45
2.2.Β. ΣΥΝΘΕΣΗ & ΧΡΩΜΑ	47
2.2.Γ. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ	48
2.2.Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ.....	50
2.2.Ε. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΨΗΦΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΡΑΦΙΚΩΝ	53
2.2.ΣΤ. ΑΡΧΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ	55
2.2.Ζ. ΑΡΧΕΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ.....	56
2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	59
2.3.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ.....	59
2.3.Β. ΑΡΧΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.....	60
2.3.Γ. ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΚΙΤΣΟΥ.....	62
2.3.Δ. ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ (ANIMATION)	63
2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	66
2.4.Α. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ.....	66
2.4.Β. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΙΑΣ	67
2.4.Γ. ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ	69
Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	71
1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας	71
2. Διδακτική μεθοδολογία	72

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης	74
3.1. Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας	74
3.2. Μέσα ατομικής προστασίας	74
Μέρος Δ' – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ.....	76
1. Ο θεσμός της πρακτικής άσκησης	77
2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η	79
2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης.....	79
2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης/	79
2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης.....	81
3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης.....	82
4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης.....	84
5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης	84
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	92
A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα.....	93
B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης.....	97
Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία	99

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)¹» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014 – 2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε μια συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, καθώς και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Καθώς εμπερικλείει μια καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
 - Επικαιροποιημένοι «Οδηγοί Κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
 - Αντίστοιχα Εκπαιδευτικά Εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
 - Συναφείς Τράπεζες Θεμάτων για κάθε ειδικότητα.

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «ΙΕΚ», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ», αντίστοιχα, παρ. 2 άρθρο 3 του ν. 5082/2024(Α'9)

- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.
- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επενέργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο αναπτύχθηκε, μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους – στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α' -Δ') Μέρη.

- Το Μέρος Α' παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- Το Μέρος Β' επικεντρώνεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους Ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- Το Μέρος Γ' εστιάζεται στο περιεχόμενο και τη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως τον αναγκαίο εξοπλισμό, τους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, την προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- Το Μέρος Δ' εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και ιδιαίτερα με τους κ.κ. Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχθηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων οδηγιών κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μία ειδικά προσαρμοσμένη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγιών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή της συνεργάστηκαν οι κ.κ. Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέρος Α' – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«Εικονογράφος – Σκιτσογράφος»²

1.2. Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η ειδικότητα ανήκει στην Ομάδα Προσανατολισμού: «Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών».

2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1. Ορισμός ειδικότητας

Ο/Η επαγγελματίας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» έχει ως βασικό αντικείμενο τον σχεδιασμό εικαστικών αναπαραστάσεων ή μεταμορφώσεων της πραγματικότητας, ιδεών, εννοιών, χαρακτήρων, περιβαλλόντων και πλοκής για δημοσίευση σε έντυπα ή ψηφιακά μέσα επικοινωνίας. Σχεδιάζει έργα προσωπικής έκφρασης κατά παραγγελία εντολοδόχου πελάτη ή για εμπλουτισμό προσωπικού χαρτοφυλακίου.

Για τις προτάσεις του δημιουργεί πρωτότυπο σχεδιαστικό υλικό εργαζόμενος/η με το προσωπικό του/της στυλ και οπτικό λεξιλόγιο (visual vocabulary), ακολουθώντας τους κανόνες και τη μεθοδολογία του εικαστικού σχεδιασμού. Για την παραγωγή των έργων χρησιμοποιεί κατάλληλα εργαλεία και βοηθήματα, όπως μολύβια, μελάνια και χρώματα για έργα σε υπόστρωμα σχεδίου (χαρτί ή άλλο) ή ηλεκτρονική γραφίδα και κατάλληλα λογισμικά για ψηφιακά έργα.

Η εικονογράφηση είναι μια πρωτότυπη και δημιουργική διαδικασία, που διαθέτει τη μοναδική δυνατότητα να ορίζει κοινωνικές, πολιτικές και πολιτιστικές ιδέες, γεγονός που την καθιστά ιδανική λύση για ένα μεγάλο εύρος σύνθετων δημιουργικών έργων και έργων επικοινωνίας. Οι απόφοιτοι της ειδικότητας είναι πολυλειτουργικοί καλλιτέχνες (multifunctional artists), που μπορεί να εξειδικευθούν σε πολλά αντικείμενα και πολλούς τομείς, όπως στη διαφήμιση, τις εκδόσεις, την τηλεόραση, τον κινηματογράφο, τα πολυμέσα κ.α. Μεγάλο μέρος του αντικειμένου τους είναι οι εικονογραφήσεις που βασίζονται σε κείμενο και δημιουργούνται με τη μέθοδο σκίτσων ή εμπλουτισμένων σχεδίων. Τα κείμενα αυτά συνήθως αφορούν εκδόσεις με εικονογραφήσεις για παιδικά βιβλία, επιστημονικά εγχειρίδια, άρθρα θεματικά ή επικαιρότητας κ.ά. Επίσης, δημιουργεί έργα που βασίζονται σε μια ιδέα ή έννοια και ενσωματώνονται σε διαφημιστικό ή άλλο υλικό, όπως αφίσες, εξώφυλλα βιβλίων, διαφημιστικά φυλλάδια, καταλόγους, έντυπες ή ψηφιακές καταχωρίσεις κ.ά. Ένα άλλο τμήμα του αντικειμένου του/της είναι ο ψηφιακός σχεδιασμός γραφικών που προορίζονται για τις πολυμεσικές παραγωγές. Κατηγορία ειδικού ενδιαφέροντος στην ειδικότητα αποτελεί ο σχεδιασμός εικονογραφημένου σεναρίου (storyboard), απαραίτητη πρακτική στη βιομηχανία ταινιών και διαφήμισης για την

² ΦΕΚ 2661/Β'30-5-2022

παρακολούθηση και οργάνωση της δομής μιας παραγωγής ταινίας ή διαφημιστικού spot πριν τη δημιουργία ή τη λήψη του.

Ο/Η «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» ερευνά, προτείνει, λαμβάνει σχεδιαστικές αποφάσεις και εκτελεί ακολουθώντας τις οδηγίες του πελάτη, του καλλιτεχνικού επιμελητή ή του υπεύθυνου παραγωγής, σύμφωνα με την τήρηση των καθορισμένων χρονοδιαγραμμάτων.

Οι απαιτήσεις σε δεξιότητες και ικανότητες για την επιτυχή ενασχόληση με το επάγγελμα είναι πολλές: καλλιτεχνικό αισθητήριο και εικαστική αντίληψη, δημιουργική φαντασία – δημιουργικότητα, πρωτοτυπία – αφαιρετική ικανότητα, έμφαση στη λεπτομέρεια, καλό συντονισμό χεριού-ματιού, άσκηση υπομονής και συναισθηματική σταθερότητα, αίσθηση του χιούμορ, αποτελεσματική χρήση πολλαπλών εικαστικών τεχνικών και αναλογικών ή ψηφιακών μέσων, εξοικείωση με το λογισμικό γραφικών και ψηφιακής απεικόνισης (digital imaging), ευελιξία αποδοχής αλλαγών, δεξιότητες επικοινωνίας, παρουσίασης και διαπραγμάτευσης και δυνατότητα παρακολούθησης οδηγιών και τήρησης προθεσμιών μέχρι την ολοκλήρωση και την παράδοση ενός έργου. Για την άσκηση ελεύθερου επαγγέλματος απαιτούνται επιχειρηματικές δεξιότητες και δεξιότητες μάρκετινγκ. Ανάλογα με την ειδίκευση ή το έργο, απαιτείται η γνωστική προσέγγιση των εκάστοτε γνωστικών αντικειμένων (π.χ. ανατομία για τα ιατρικά θέματα, βοτανική για περιβαλλοντικά θέματα κ.λπ.).

Το επάγγελμα είναι πολύπλοκο, απαιτεί πολύωρη συνεχή και στοχευμένη πνευματική δραστηριότητα, καθώς και διατήρηση της ίδιας στάσης του σώματος πάνω από το γραφείο/σχεδιαστήριο ή τον σταθμό εργασίας, με σύνηθες αποτέλεσμα τη σωματική κόπωση.

Τα επίπεδα επαγγελματικής ιεραρχίας στο επάγγελμα του/της εικονογράφου – σκιτσογράφου είναι τα εξής:

- Εικονογράφος – Σκιτσογράφος (Assistant Illustrator),
- Βοηθός εικονογράφου – Σκιτσογράφου (Junior Illustrator),
- Εκπαιδευόμενος/η Εικονογράφος – Σκιτσογράφος (trainee Illustrator).

2.2. Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η επαγγελματίας της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/καθήκοντα:

- Εικονογραφεί με τα κατάλληλα μέσα ολοκληρωμένα πρωτότυπα έργα βασισμένα σε κείμενο ή σε μια ιδέα,
- Σχεδιάζει έργα σε υποστρώματα σχεδίου με μολύβια, μελάνια και χρώματα και με ψηφιακά μέσα για ηλεκτρονικές εφαρμογές,
- Συνδυάζει το σχέδιο με το χέρι και τα ψηφιακά μέσα για να δημιουργήσει ολοκληρωμένες εικονογραφήσεις,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Αναλαμβάνει έργα για εκδόσεις, διαφημίσεις, πολυμέσα, κινηματογράφο κ.ά.,
- Συνθέτει σκηνές και πλάνα ενός διαφημιστικού σποτ ή κινηματογραφικού έργου σε διαδοχική σειρά μικρών σκίτσων-εικόνων και διαλόγων με στόχο να οπτικοποιήσει μια αφήγηση βάσει σεναρίου (storyboard),
- Δημιουργεί γραφήματα, πίνακες και διαγράμματα που προορίζονται για τις εκδόσεις, τη διδασκαλία και την έρευνα,
- Συμμετέχει σε ενημερωτικές επαφές (briefs) με πελάτες, συντάκτες ή επιχειρηματίες για τον προσδιορισμό των αναγκών του σχεδιαστικού έργου,
- Αναλύει τις πληροφορίες που θα μετατραπούν σε γραφική αναπαράσταση και παίρνει σχεδιαστικές αποφάσεις για την μέθοδο και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη του έργου,
- Ενημερώνεται ενδελεχώς για το περιεχόμενο και τα νοήματα του έργου που αναλαμβάνει να εικονογραφήσει,
- Χειρίζεται τα βασικά πακέτα εφαρμογών λογισμικού ψηφιακής σχεδίασης,
- Παρουσιάζει στον πελάτη διαφορετικές προτάσεις του έργου με σκίτσα και προσχέδια στο προκαταρκτικό στάδιο διαμόρφωσης των σχεδίων,
- Βελτιώνει και εξελίσσει τα σχέδιά του σύμφωνα με τις υποδείξεις του καλλιτεχνικού επιμελητή ή του πελάτη,
- Παρακολουθεί την ενσωμάτωση των αναπαραστάσεων του στο τελικό προϊόν, για να επαληθεύσει ότι δεν έχουν τροποποιηθεί,
- Προσδιορίζει χρόνο εκτέλεσης και αξιολόγησης ενός έργου.

Αυτές οι αρμοδιότητες και τα καθήκοντα δεν είναι απαραίτητα περιοριστικά στην άσκηση της εργασίας τους, αλλά προσαρμόζονται με τη φύση της ανάληψης καθηκόντων.

2.3. Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» μπορεί να εργαστεί σε πολλές και σημαντικές δραστηριότητες παραγωγικού ενδιαφέροντος που αφορούν τις πολιτιστικές και δημιουργικές βιομηχανίες, επιχειρήσεις, εταιρείες, οργανισμούς και ιδιώτες. Ο όρος «Πολιτιστικές και Δημιουργικές Βιομηχανίες» περιλαμβάνει κατά κανόνα όλες τις επιχειρήσεις παραγωγής εμπορεύσιμων αγαθών υψηλού αισθητικού ή συμβολικού χαρακτήρα που η χρήση τους αποσκοπεί στον ερεθισμό των βιωματικών αντιδράσεων του καταναλωτή. Η ανθρώπινη δημιουργικότητα είναι η πηγή των αγαθών των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών. Στην Ελλάδα οι κλάδοι με τη μεγαλύτερη συνεισφορά στην προστιθέμενη αξία είναι οι εκδόσεις και οι εκδόσεις λογισμικού. Ο κλάδος της διαφήμισης, όπως και οι κλάδοι των οπτικοακουστικών και των ραδιοτηλεοπτικών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

παραγωγών, αντιστοίχως, έχουν τους μεγαλύτερους πολλαπλασιαστές παραγωγής στο σύνολο των κλάδων της ελληνικής οικονομίας.*

Ενδεικτικά μπορεί να απασχοληθεί στους εξής τομείς:

- Διαφημιστικές επιχειρήσεις (με πλήρεις διαφημιστικές υπηρεσίες),
- Εταιρείες branding & design,
- Δημιουργικά γραφεία,
- Εταιρείες δημοσίων σχέσεων (public relations), εταιρείες δημοσίων υποθέσεων (public affairs), εταιρείες προβολής, οργάνωσης και εκμετάλλευσης χορηγιών, εταιρείες event marketing,
- Τμήματα εσωτερικού σχεδιασμού και επικοινωνίας (in-house services) μεγάλων εταιρειών και οργανισμών,
- Εκδοτικές εταιρείες (βιβλία: παιδικά, picture books, λογοτεχνικά, εκπαιδευτικά, κόμικς/graphic novels, εξώφυλλα),
- Ημερήσιος και περιοδικός Τύπος: εφημερίδες – περιοδικά (έντυπος και ηλεκτρονικός),
- Τμήματα προεκτύπωσης γραφικών τεχνών,
- Εταιρείες παραγωγής συσκευασίας – κυτιοποιίας – μεταξοτυπίας,
- Επιχειρήσεις τηλεοπτικών και κινηματογραφικών παραγωγών,
- Εταιρείες παραγωγής κινούμενων σχεδίων & εικονογράφησης,
- Εταιρείες παραγωγής πολυμέσων – ηλεκτρονικών παιχνιδιών,
- Εταιρείες σχεδιασμού και ανάπτυξης ιστοσελίδων – εφαρμογών (UI – γραφικά και e-commerce),
- Ψηφιακές πλατφόρμες πρακτορείων οπτικοακουστικού υλικού – εικονογραφήσεων (creative marketplaces),
- Εταιρείες ανάπτυξης λογισμικού,
- Επιχειρήσεις παραγωγής παιχνιδιών,
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού και παραγωγής υφασμάτων και ένδυσης,
- Επιχειρήσεις κατασκευής διακοσμητικών αντικειμένων,
- Στο Δημόσιο με σχέση εξαρτημένης εργασίας σε τομείς του γνωστικού τους αντικείμενου (ΕΡΤ ΑΕ, ΥΠΡΟΠΟ, υπουργεία, δημόσιοι φορείς κ.ά.),
- Οργανισμοί παραγωγής επιστημονικού υλικού,
- Αυτοαπασχολούμενοι/ες – ελεύθεροι επαγγελματίες.

* Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου. Μελέτη για τη Χαρτογράφηση της Πολιτιστικής – Δημιουργικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα (2016).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1. Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων είναι να είναι κάτοχοι απολυτηρίων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β΄ Κύκλου σπουδών, και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλους.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΙΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύον «Κανονισμό Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)».

3.2. Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα ΙΕΚ ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο ΙΕΚ είναι 1.200 ώρες, ενώ της πρακτικής άσκησης είναι 960 ώρες.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΙΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν μέχρι την έκδοση του διπλώματος Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄) και του άρθρου 8 της με Αριθμ. Κ5/160259/15-12-

2021 (ΦΕΚ 5837/Β΄) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΙΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας δύνανται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΙΕΚ με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α΄ και σε συναφείς ειδικότητες ΙΕΚ σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΓΕΕΚΔΒΜ. Για τον λόγο αυτόν, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΙΕΚ στο οποίο επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο υποψήφιος κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης, διαρκεί σε ΙΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑΛ ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΕΚΔΒΜ (σύμφωνα με την παρ.18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΙΕΚ από ΕΠΑΛ και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.³

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΙΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με το Ν.4763/20 (254 Α΄). Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές

³ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ, είναι η με Αριθμ. πρωτ.: Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/ 26-9-2018 και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α΄) και θα ισχύει.

του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) Επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΙΕΚ μετά από πιστοποίηση, αντιστοιχεί στο πέμπτο (5ο) από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοίχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

Πίνακας 1. Τύποι προσόντων

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αντιστοίχιση Ευρωπαϊκού & Ελληνικού Πλαισίου Προσόντων

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. Πρόγραμμα ERASMUS+ (Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, EQF-NCP).

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο, κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του, όσο και σε άλλα κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΙΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά δικαιώματα

Δεν έχει μέχρι σήμερα ρυθμιστεί η ειδικότητα και δεν έχουν καθοριστεί τα επαγγελματικά δικαιώματα.

10. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΙΕΚ καθώς και οι συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

- *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ), όπως εκάστοτε ισχύει,*
- ΦΕΚ Β΄ 4146/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας,
- ΦΕΚ Β΄ 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού,
- ΦΕΚ Α΄ 254/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>) καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (<https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- ΑΣΙΦΑ ΕΛΛΑΣ. Ελληνική Ένωση Κινουμένων Σχεδίων, <https://asifahellas.eu/>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ), <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Διεθνής Έκθεση Συσκευασίας, SYSKEVASIA-EXPO, <https://syskevasia-expo.gr/>
- Διεθνής Επαγγελματική Ένωση για το Σχεδιασμό (AIGA - The professional Association for design), <https://www.aiga.org/>
- Διεθνής πάροχος λογισμικού για τη δημιουργία και τη δημοσίευση ευρέος φάσματος περιεχομένου: Adobe Systems Incorporated, adobe.com
- Διεθνές Συμβούλιο Σχεδιασμού (Ico-D. International Council of Design), <https://www.theicod.org/en>
- Έκθεση Γραφικών Τεχνών & Οπτικής Επικοινωνίας GRAPHICA – EXPO, <https://www.graphicaexpo.gr/>
- Ελληνικό Τμήμα της Διεθνούς Οργάνωσης για την Νεότητα (IBBY) - Κύκλος του Ελληνικού Παιδικού Βιβλίου (ΚΕΠΒ), <http://www.greekibby.gr/products5.php?lang=1&wh=1&the1id=90&theid=90&open1=90&open2=&lang=1>
- Ένωση Γραφιστών και Εικονογράφων Κύπρου (ΕΓΕΚ - Cyprus Association of Graphic Designers and Illustrators), <https://cagdi.org.cy/>
- Ένωση Εταιριών Διαφήμισης και Επικοινωνίας Ελλάδος (ΕΔΕΕ), (Τομείς: Branding & Design, IMC - Integrated Marketing Communications, Media Specialists, Δημοσίων Σχέσεων, Διαφήμισης), <https://www.edee.gr/>
- Ευρωπαϊκή Ταξινόμηση Ικανοτήτων, Δεξιοτήτων και Επαγγελματών (ESCO Classification). Εικονογράφος (Illustrator - Code 2166.10), Σκιτσογράφος (Drawing Artist - Code 2651.6), Σχεδιαστής Εικονογραφημένου Σεναρίου (Storyboard artist - Code 2651.10), Σχεδιαστής ψηφιακών μέσων (Digital media designer-Code 2166.7), https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation_main
- Ευρωπαϊκό δίκτυο για επαγγελματίες στα Μέσα και τη Δημιουργική Βιομηχανία (EGIN - European Graphic-Media Industry Network), <https://www.egin.nl/>
- Καλλιτεχνική Εταιρεία εικονογράφησης Παιδικών Βιβλίων ΑΙΣΩΠΟΣ: <http://dp.iset.gr/book/view.html?id=77271>
- Λέσχη Ελλήνων Γελοιογράφων (Greek Cartoonists Association), <https://www.facebook.com/GreekCartoonistsAssociation/>
- Τμήμα Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, ΠΑΔΑ (Κατευθύνσεις: Α. Γραφιστικής, Β. Τεχνολογίας Γραφικών Τεχνών), <https://gd.uniwa.gr/>
- Τμήμα Εικαστικών Τεχνών, Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών (ΑΣΚΤ), <http://www.asfa.gr/spoudes/tmima-eikastikwn-texnwn>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Μέρος Β' – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ**

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος».

2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες που θα αποκτήσουν οι εκπαιδευόμενοι/ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

- (α) «Μελέτη – ανάλυση και οργάνωση δημιουργικής διαδρομής»,
- (β) «Μεθοδολογία σχεδιασμού»,
- (γ) «Μεθοδολογία εικονογράφησης έργων»,
- (δ) «Σχεδιασμός κινούμενων αφηγήσεων και οπτικού υλικού πολυμεσικών εφαρμογών»,
- (ε) «Ανάπτυξη κουλτούρας δεξιοτήτων διά βίου μάθησης στη δημιουργικότητα, στην αισθητική καλλιέργεια και στην αυτοργάνωση».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι εκπαιδευόμενοι/ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ
	Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

<p>A. «Μελέτη – ανάλυση και οργάνωση δημιουργικής διαδρομής»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετέχουν αποτελεσματικά σε ενημερωτικές επαφές (briefs) με πελάτες, επιχειρηματίες ή συντάκτες για να προσδιορίζουν τις σχεδιαστικές ανάγκες τους, • Μελετούν ενδελεχώς το περιεχόμενο και τον στόχο των εικονογραφήσεων που αναλαμβάνουν, • Αναλύουν τα δεδομένα της έρευνας/μελέτης για να καθορίσουν το περιεχόμενο των σχεδίων, • Προτείνουν σειρά ιδεών βάσει μελέτης των πληροφοριών και των δεδομένων σε μορφή προσχεδίου, • Προετοιμάζουν υποδείγματα σκίτσων, εικονογραφήσεων και γραφικών σύμφωνα με τις οδηγίες του εντολοδόχου πελάτη ή του καλλιτεχνικού επιμελητή, • Σχεδιάζουν το έργο που τους έχει ανατεθεί λαμβάνοντας υπόψη τους τεχνικούς περιορισμούς της παραγωγής, • Σχεδιάζουν τα έργα τους με τις κατάλληλες μεθόδους για εκτύπωση ή άλλου είδους δημοσίευση (π.χ. ανάρτηση στον ιστό), • Παρακολουθούν την ενσωμάτωση των έργων τους στο τελικό προϊόν για τη διασφάλιση της λειτουργικότητας στις εφαρμογές, • Συνεργάζονται με άτομα άλλων ειδικοτήτων, όπως συγγραφείς, επιμελητές, επιστήμονες, εκδότες, διαφημιστές, image editors, φωτογράφους και γραφίστες, • Τηρούν το χρονοδιάγραμμα που έχει ορισθεί.
<p>B. «Μεθοδολογία σχεδιασμού»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζουν, με τα κατάλληλα μέσα, αφηρημένες συνθέσεις και εκ του φυσικού, • Τηρούν τις αναλογίες, τους άξονες και τις κλίσεις σε μια σύνθεση, • Αναδεικνύουν όγκους και υφές με τη μέθοδο της φωτοσκίασης,

	<ul style="list-style-type: none"> • Επιλέγουν τους κατάλληλους χρωματικούς συνδυασμούς για την απόδοση της πραγματικότητας ή μιας αίσθησης, • Κλιμακώνουν σχεδιαστικά ένα έργο από τυπωμένο πρωτότυπο.
<p>Γ. «Μεθοδολογία εικονογράφησης έργων»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζουν χαρακτήρες, αντικείμενα, περιβάλλοντα και συνθέσεις πλοκής, • Αποδίδουν σχεδιαστικά μεγέθη και οπτικές παραμορφώσεις στις συνθέσεις με βάση την προοπτική (foreshortening), • Ερμηνεύουν ένα κείμενο ή μια ιδέα για την παραγωγή εικονογραφήσεων, • Προσαρμόζουν τα σχέδιά τους για έντυπες και ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, • Τηρούν την ισχύουσα νομοθεσία περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την παραγωγή των έργων τους, • Δημιουργούν πρωτότυπες συνθέσεις αποφεύγοντας τη χρήση έτοιμων σχεδιαστικών λύσεων.
<p>Δ. «Σχεδιασμός κινούμενων αφηγήσεων και οπτικού υλικού πολυμεσικών εφαρμογών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιάζουν χαρακτήρες ακολουθώντας τους κανόνες κίνησης (character design), • Σχεδιάζουν εικονογραφημένο σενάριο (storyboard) με ακολουθία εικόνων και οδηγιών, για την οπτική εξέλιξη ενός διαφημιστικού σεναρίου ή μιας μυθοπλασίας, • Δημιουργούν εικαστικό περιεχόμενο (concept art) και πεδία βάθους (backgrounds) για ένα πλάνο ή μια σκηνή, • Σχεδιάζουν γραφικά και χαρτογραφικές εικόνες σε 2D ή 3D απεικονίσεις προς ένταξη σε πολυμεσικές εφαρμογές, • Επιλέγουν και εφαρμόζουν χρωματικές παλέτες σε ψηφιακά περιβάλλοντα.

Ε. «Ανάπτυξη κουλτούρας δεξιοτήτων διά βίου μάθησης στη δημιουργικότητα, στην αισθητική καλλιέργεια και στην αυτοργάνωση»

- Παρακολουθούν τις τάσεις και τις εξελίξεις των πεδίων της ειδικότητας, για λόγους επαγγελματικής ετοιμότητας,
- Συγκεντρώνουν σε φακέλους με «εικαστικό υλικό έμπνευσης» (inspiration images), από πολλαπλές πηγές, σε έντυπη ή/και ψηφιακή μορφή (έργα τέχνης, εικονογράφησης, αφίσες, φωτογραφίες κ.ά.),
- Μελετούν πρωτότυπο οπτικό και οπτικοακουστικό υλικό αναγνωρισμένων εικονογράφων και σκιτσογράφων για την εξέλιξη του προσωπικού τους ύφους και τη δημιουργία αρχείων αναφοράς,
- Καταρτίζονται στις νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους,
- Καταγράφουν με πρόχειρες μικρογραφίες σε σημειωματάρια (sketchbooks) ιδέες και προτάσεις για μελλοντική χρήση,
- Πειραματίζονται με νέα υλικά και τεχνικές εικονογράφησης,
- Δημιουργούν και ενημερώνουν ατομικό φάκελο εργασιών/υλικού (presentation portfolio) και βιογραφικού σημειώματος, ως εργαλείο επιλογής στην αγορά εργασίας με αντιπροσωπευτικά θέματα, ανάλογα με τα ζητούμενα της ανάθεσης ή την περιγραφή της θέσης εργασίας.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

**Μέρος Γ' – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
**Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε), καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας 3. Ωρολόγιο πρόγραμμα

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
A/A	ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	Ιστορία των τεχνών	3		3									
2	Ιστορία των γραφικών τεχνών	2		2									
3	Εισαγωγή στον γραφικό σχεδιασμό		4	4									
4	Εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού					4	4						
5	Αρχές ελεύθερου σχεδίου		4	4									
6	Σύνθεση & χρώμα					4	4						
7	Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων	3		3									
8	Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων				2		2						
9	Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα		4	4									
10	Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας					3	3						

11	Εισαγωγή στον ψηφιακό σχεδιασμό γραφικών					3	3						
12	Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας γραφικών								4	4			
13	Αρχές εικονογράφησης								6	6			
14	Εφαρμογές εικονογράφησης											6	6
15	Αρχές δημιουργίας σκίτσου								6	6			
16	Εφαρμογές σκισσογραφίας											6	6
17	Αρχές σεναρίου – σκηνοθεσίας				2		2						
18	Αρχές ψηφιοποίησης & επεξεργασίας ήχου					2	2						
19	Αρχές κινούμενης εικόνας (animation)								4	4			
20	Ψηφιακή αφήγηση											8	8
ΣΥΝΟΛΟ		8	12	20	5	15	20	2	18	20	0	20	20

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1. ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Ιστορία των τεχνών» επιχειρεί να μνήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες αφενός στην καλλιτεχνική παρόρμηση, δημιουργία και έκφραση του ανθρώπου μέσα από προβλήματα της ζωής, όπως η γέννηση, ο έρωτας, ο θάνατος, το θείο κ.λπ., και αφετέρου στην αισθητική εμπειρία μέσω της

παρατήρησης, της ανάλυσης και της ερμηνείας των ιδιαίτερων μορφολογικών χαρακτηριστικών, των ιδιαιτεροτήτων, των τάσεων και των τεχνικών των έργων τέχνης, ανά χρονική περίοδο, κίνημα και πολιτισμό, με σκοπό την αισθητική καλλιέργεια, την έμπνευση και τη δημιουργία, παράλληλα με την ανάπτυξη της αντιληπτικής ικανότητας και της κριτικής σκέψης τους. Η λέξη «τέχνη» ετυμολογικά παράγεται από τον αόριστο του ρήματος «τίκτω» (=γεννώ, μεταφορικά: δημιουργώ, παράγω έργο) και σημαίνει την «ικανότητα αισθητικής συγκίνησης με την εκτέλεση έργων που πραγματεύονται την ιδέα του ωραίου και του καλού» (Δ. Δημητράκος, (1964), *Μέγα Λεξικόν της Ελληνικής Γλώσσης*). Για να αποτελέσει μια δημιουργία «έργο τέχνης», θα πρέπει να αποτελεί πηγαία έκφραση του εσωτερικού κόσμου του δημιουργού του και να διεγείρει αισθητικά τη συνείδηση του αποδέκτη εκφράζοντας το ωραίο, το εσωτερικά όμορφο. Κατά την περίοδο του Μεσαίωνα οι τέχνες διακρίνονται σε «ευγενείς ή ελευθέριας» (artes liberales), που παράγονται μέσω πνευματικής προσπάθειας (μουσική, γεωμετρία, αστρονομία, ρητορική κ.λπ.) και «βάρναυσες ή χειρωνακτικές – δουλικές» (artes mechanicae – serviles), που απαιτούν χειρωνακτικό μόχθο και επεξεργασία υλικών (ζωγραφική, γλυπτική κ.λπ.). Στην Αναγέννηση η ζωγραφική θεωρείται επιστήμη, ανώτερη από τη μουσική και την ποίηση. Τον 18ο αιώνα «καλές τέχνες» θεωρούνται η ζωγραφική, η γλυπτική, η αρχιτεκτονική, η μουσική, η ποίηση και ο χορός, συνδεδεμένες με την έννοια του ωραίου, ενώ τον 19ο αιώνα οι τέχνες διαχωρίστηκαν σε «καλές» και «εφαρμοσμένες» οι οποίες συνδέουν την καλλιτεχνική έκφραση με τη βιομηχανική παραγωγή (τέχνη + τεχνική). Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν την εξοικείωση με την καλλιτεχνική δημιουργία των διαφόρων εποχών και την κατανόηση της αξίας των τεχνών, ως δημιουργημάτων του ανθρώπου, μέσα από τη μελέτη, την ανάλυση, την περιγραφή, τη σύγκριση των μορφολογικών χαρακτηριστικών και των εικονογραφικών στοιχείων, καθώς και των τεχνικών αντιπροσωπευτικών αριστουργημάτων ανά χρονική περίοδο και ανά πολιτισμό, από τις πρώτες βραχογραφίες της Παλαιολιθικής εποχής έως και το σήμερα του 21ου αιώνα. Παράλληλα εξετάζονται οι σημαντικότεροι εκπρόσωποι των κινήματων μέσω αντιπροσωπευτικών έργων τους, με κριτική τοποθέτηση σε σχέση με τις αξίες που αυτά εμπεριέχουν.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Κατανοούν την αξία των τεχνών ως δημιουργήματα του ανθρώπου στο πλαίσιο των αισθητικών, πολιτικών και πολιτισμικών παραγόντων από την Παλαιολιθική εποχή έως σήμερα,
- Αναγνωρίζουν και ταξινομούν έργα τέχνης, σύμφωνα με τις καλλιτεχνικές τάσεις και τα κινήματα κάθε εποχής,
- Διακρίνουν και περιγράφουν τα ιδιαίτερα μορφολογικά χαρακτηριστικά, τις τεχνικές, το ύφος και την εξέλιξη των εικαστικών

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τεχνών κάθε περιόδου μέσα από αντιπροσωπευτικά εικαστικά έργα και δημιουργούς,

- ο Μελετούν, αναλύουν και συγκρίνουν επιλεγμένα έργα τέχνης, καλλιτεχνικές τάσεις και κινήματα των σημαντικών επιμέρους περιόδων από την Προϊστορική εποχή έως σήμερα:
 - *Παλαιολιθική τέχνη*: Οι πρώτες βραχογραφίες,
 - *Τέχνη της Μεσοποταμίας*: Ανάπτυξη και διάδοση του πολιτισμού της περιοχής,
 - *Αιγυπτιακή τέχνη*: Δημιουργία οριζόντιων μορφών, λιτών γραμμών και τάση για πολύ μεγάλα κτίσματα,
 - *Τέχνη του Αιγαίου*: Κυκλαδικός, μινωικός και μυκηναϊκός πολιτισμός,
 - *Ελληνική τέχνη*: Από τους γεωμετρικούς στους αρχαϊκούς χρόνους,
 - *Κλασική και ελληνιστική τέχνη*: Από την Αθήνα του Περικλή στην τελειότητα και τις ιδανικές αναλογίες,
 - *Ρωμαϊκή τέχνη*: Τοιχογραφίες Πομπηίας,
 - *Βυζαντινή τέχνη*: Αγιογραφίες,
 - *Χριστιανική τέχνη στους μεσαιωνικούς χρόνους*: Ρομανική και γοτθική τέχνη,
 - *Τέχνη μη ευρωπαϊκών πολιτισμών*: Κινεζική, ινδική, ιαπωνική, προκολομβιανή, αφρικανική τέχνη,
 - *Αναγεννησιακή τέχνη*: Στροφή στον νατουραλισμό (μίμηση της φύσης) και τις επιστημονικές προσεγγίσεις, ιδεαλιστική αντίληψη για το ωραίο, το κλασικό, σχέση με την αρχαιότητα,
 - *Μανιερισμός*: Άρνηση της αντικειμενικότητας και του αυστηρού ορθολογισμού, αντιμεταρρύθμιση,
 - *Μπαρόκ*: Εκφραστική ελευθερία χωρίς κανόνες αναλογιών, κατάργηση ορίων,
 - *Ροκοκό*: Παιχνιδίσματα μορφών,
 - *Νεοκλασικισμός*: Φιλοσοφία του Διαφωτισμού,
 - *Επτανησιακή Σχολή και Σχολή Μονάχου στην Ελλάδα*,
 - *Ρομαντισμός*: Απομάκρυνση από την κλασική παράδοση και ανάταση των τεχνών,
 - *Ρεαλισμός και ιμπρεσιονισμός*,
 - *Από τον 19ο στον 20ό αι*: Τέχνες και χειροτεχνίες (arts and crafts), Νέα Τέχνη (Art Nouveau), συμβολισμός,
 - *Φωβισμός*: Έκρηξη του χρώματος,
 - *Εξπρεσιονισμός*: Γαλάζιος καβαλάρης με άρνηση κάθε αναπαραστατικού ή ορθολογιστικού στοιχείου στην τέχνη,
 - *Κυβισμός*: Υιοθέτηση προσωπικής γραφής και αποδέσμευση από την αναπαραστάση (αφαίρεση), κατακερματισμός,
 - *Φουτουρισμός*: Γέννηση της τέχνης του μέλλοντος – συγχρονικότητα,

- *Τέχνη στην Ελλάδα αρχές του 20ού αι:* Αποδέσμευση από ακαδημαϊκά πρότυπα – τοπιογραφίες,
 - *Ομάδα Ντε Στιλ (De Stijl):* Τέχνη της απόλυτης καθαρότητας γεωμετρικών μορφών και χρωμάτων,
 - *Σουπρεματισμός:* Γεωμετρική αφαίρεση,
 - *Ρώσικη πρωτοπορία και κονστρουκτιβισμός:* Κατάργηση της τέχνης, ενός ξεπερασμένου αισθητισμού και βελτίωση της πνευματικής κατάστασης της κοινωνίας με εξυπηρέτηση των κοινωνικών αναγκών,
 - *Ντανταϊσμός:* Αντιτέχνη, αυτοματισμός, «ready mades», αυθόρμητη έκφραση του ασυνείδητου, άρνηση κλασικών τρόπων έκφρασης,
 - *Σουρεαλισμός:* Φωτογραφική ρεαλιστική ζωγραφική με καταγραφή του αλλόκοτου, του παράδοξου ή του αδύνατου,
 - *Μπαουχάουζ (Bauhaus):* Απλές γεωμετρικές μορφές σε συνδυασμό με τα σύγχρονα υλικά,
 - *Τάσεις μεταπολεμικής τέχνης στην Αμερική:* Ζωγραφική της δράσης και του χρωματικού πεδίου,
 - *Τάσεις μεταπολεμικής τέχνης στην Ευρώπη:* Άμορφη τέχνη,
 - *Ποπ Αρτ (Pop Art):* Επιστροφή στον κόσμο της αναπαράστασης, νεορεαλισμός,
 - *Οπ Αρτ ή Οπτική Τέχνη (Op-tical Art):* Ψευδαίσθηση της κίνησης και οπτικά εφέ,
 - *Μινιμαλισμός ή ABC Τέχνη:* Βασικές γεωμετρικές σχέσεις στο φως και τη σκιά, απλά πρωτογενή σχήματα από βιομηχανικά υλικά,
 - *Εννοιική Τέχνη (Conceptual Art):* Γενικός όρος για την Φτωχή Τέχνη (Arte Povera), την Τέχνη της Γης (Land Art), την Τέχνη της Διαδικασίας (Process-Art), την Τέχνη της Δράσης (Performance), Την Τέχνη του Σώματος (Body Art), την Τέχνη από Σκουπίδια (Junk Art),
 - *Φωτογραφικός Ρεαλισμός:* Παγωμένη αναπαραγωγή της φωτογραφικής αναπαράστασης,
 - *Μεταμοντερνισμός ή Δια-Πρωτοπορία (Transavantguardia):* Έμπνευση από παντού, οπισθοδρόμηση παρά εμπροσθοφυλακή νέων τάσεων, επιστροφή στη διακοσμημένη μορφή,
 - *Βίντεο Αρτ (Video Art):* Τρόπος απο-υλοποίησης του έργου τέχνης,
 - *Υποκειμενισμός και διεθνοποίηση (δεκαετία 1990):* Υποκειμενική αυτοέκφραση, χωρίς πρωτοπορίες.
- Αναπτύσσουν την κριτική τους σκέψη, επεκτείνοντας την αντιληπτική τους ικανότητα και αξιοποιώντας τις γνώσεις τους σε τομείς των εικαστικών τεχνών,

- Αναζητούν, αναλύουν, συνθέτουν δεδομένα και πληροφορίες για καλλιτεχνικά κινήματα μέσω αντιπροσωπευτικών εικαστικών έργων, αξιοποιώντας κάθε πρόσφορη έντυπη ή ψηφιακή πηγή με τη βοήθεια της τεχνολογίας,
- Συγγράφουν με κατάλληλη μεθοδολογία ατομικές ή και ομαδικές ερευνητικές εργασίες,
- Παρουσιάζουν και δημοσιεύουν τις ατομικές ή ομαδικές εργασίες στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

2.1.B. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Ιστορία των γραφικών τεχνών» επιχειρεί να μυήσει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στα έργα γραφικών τεχνών, από τις πρώτες προσπάθειες και δοκιμές του ανθρώπου για ασφαλή και διαρκή γραπτή επικοινωνία, μέσω της επινόησης της γραφής, με ή χωρίς μελάνι, τη σπουδαία εφεύρεση της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο που ακολούθησε, καθώς και την εξέλιξή της ως έντυπη επικοινωνία, μέσω μεθόδων και τεχνικών, η οποία πλαισιώνει και υποστηρίζει κάθε κοινωνική, πολιτική, οικονομική και πολιτιστική ανάγκη, σχεδόν έξι αιώνες μέχρι σήμερα. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν την κατανόηση της αξίας της γραφής, ως αυθεντικό και τεχνητό μέσο επικοινωνίας για την ανάπτυξη και τη διάδοση των πολιτισμών ανά τους αιώνες, μέσω απεικόνισης του φευγαλέου προφορικού λόγου, της διατύπωσης των σκέψεων και των ιδεών του ανθρώπου, καθώς και της διάδοσής τους, στον χώρο και τον χρόνο. Μετά τις πρώτες γραφές-χαράγματα με τη μορφή σχημάτων, για απόδοση έμψυχων ή άψυχων όντων, στα τοιχώματα των σπηλαίων ή σε ομαλές επιφάνειες βράχων με αφαίρεση της τρίτης διάστασης, έχουμε τη μετάβαση από το στάδιο της συνθετικής γραφής στην αναλυτική, εικονογραφική, μη αλφαβητική γραφή των Σουμερίων, των Αιγυπτίων και των Κινέζων. Η εφεύρεση της τυπογραφίας, που συμπίπτει χρονικά με το τέλος του Μεσαίωνα και την αρχή της Αναγέννησης, ως νέα τέχνη, διαδόθηκε εκπληκτικά γρήγορα, με ίδρυση των πρώτων τυπογραφείων στην Ευρώπη και παράλληλη αύξηση των τεχνιτών τυπογράφων. Αρχικά τα «εικονογραφημένα» με ξυλογραφίες τυπογραφικά βιβλία συναγωνίζονται τα «εικονογραφημένα» χειρόγραφα βιβλία, ενώ στη συνέχεια η εκτύπωση των εικόνων στα βιβλία γίνεται με τη μέθοδο της χαλκογραφίας και αργότερα της λιθογραφίας για αύξηση της επικοινωνιακής τους δυνατότητας. Η εφεύρεση της φωτογραφίας στις αρχές του 19ου αιώνα πλούτισε τις δυνατότητες της οπτικής επικοινωνίας και τα πρώτα ανάγλυφα «μεταλλογραφήματα» (clichés-κλισέ) εντάσσονται στις τυπογραφικές πλάκες για παράλληλη εκτύπωση των εικόνων με τα κείμενα, ενώ ακολούθησε η

φωτογραφική αναπαραγωγή με τη μέθοδο εφαρμογής του χρωματικού διαχωρισμού στις λιθογραφικές εκτυπωτικές πλάκες. Ως καλλιτέχνες – δημιουργοί ή «εμπορικοί καλλιτέχνες», οι γραφίστες και οι εικονογράφοι μέσω της δημιουργίας της διαφήμισης σε όλες τις μορφές της, συμμετέχουν στη διαμόρφωση της κοινωνικής πραγματικότητας, προωθώντας την παραγωγή βιομηχανικών προϊόντων, υποστηρίζοντας την ανάπτυξη κοινωνικών εκδηλώσεων ψυχαγωγίας, συμμετέχοντας στη διακίνηση των ιδεών και προσφέροντας εικόνες της κοινωνικής λειτουργίας, φθάνοντας συχνά σε υψηλά επίπεδα ποιότητας, αισθητικής και επικοινωνιακής έκφρασης. Σημαντικό ρόλο διαδραμάτισε η εξέλιξη μεθόδων και τεχνικών των εκτυπώσεων, το πέρασμα από την παραδοσιακή στην ψηφιακή τυπογραφία, καθώς και η διαμόρφωση μιας απαιτητικής αγοράς εντύπων, που συνεχώς αναπτύσσεται.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Κατανοούν ότι η γραφή αποτελεί μέσο για την ανάπτυξη και τη διάδοση του πολιτισμού,
- Διαχωρίζουν τα χαρακτηριστικά της συνθετικής και της αναλυτικής γραφής,
- Αποτυπώνουν τα βασικά στοιχεία της ταυτότητας, του χαρακτήρα και του πολιτισμού των λαών, βάσει του είδους γραφής που ανέπτυξαν,
- Παραθέτουν τα χαρακτηριστικά των μη αλφαβητικών γραφών των Σουμερίων, των Αιγυπτίων και των Κινέζων,
- Ορίζουν τα χαρακτηριστικά των τριών μορφών κρητικής γραφής, την ιδεογραφική-ιερογλυφική, τη Γραμμική Α' και τη Γραμμική Β',
- Περιγράφουν τη σημασία του Δίσκου της Φαιστού, ως πρόδρομου της τυπογραφίας,
- Αναγνωρίζουν τις τρεις γραφές του νόμου της Στήλης της Ροζέτας, στην οποία οφείλεται η αποκρυπτογράφηση της αιγυπτιακής ιερογλυφικής γραφής,
- Συγκρίνουν το ελληνικό αλφάβητο με το σημιτοφαινικικό αλφάβητο, ορίζοντας τη σημασία του,
- Περιγράφουν τα βασικά χαρακτηριστικά των υλικών – φορέων της γραφής (πάπυρος, περγαμνή, χαρτί),
- Περιγράφουν το λεγόμενο «ειλητάριο» του 2ου αιώνα και το συγκρίνουν με το «scriptorium» του 9ου αιώνα,
- Συγκρίνουν τις τοιχογραφίες του 16ου αιώνα ως προς τις τεχνικές και τα υλικά με τη σημερινή «τέχνη του δρόμου»,
- Διατυπώνουν τη σχέση της σημερινής έντυπης γραφής και της ηλεκτρονικής γραφής στην οθόνη με την τυπογραφική γραφή που διαμορφώθηκε με την εφεύρεση της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο,
- Αναλύουν τη σημασία του έργου του Γουτεμβέργιου ως προς την προσφορά του στον πολιτισμό και την εξέλιξη της ανθρωπότητας,

- Εξηγούν τη σημασία του έργου του Άλδου Μανούτιου για την ιστορία της τυπογραφίας,
- Περιγράφουν και συγκρίνουν τις διαδικασίες εκτύπωσης με τις μεθόδους: α. Ξυλογραφία, β. Χαλκογραφία, γ. Λιθογραφία,
- Περιγράφουν τους τρόπους εφαρμογής της φωτογραφίας στον χώρο των γραφικών τεχνών,
- Αναφέρουν σημαντικούς δημιουργούς έντυπων αφισών/διαφημιστικών εντύπων κάθε περιόδου μετά τις αρχές του 19ου αιώνα έως σήμερα,
- Διατυπώνουν τους παράγοντες που οδήγησαν τη δημιουργική έμπνευση καλλιτεχνών στο διαφημιστικό έντυπο και τις διεθνείς εκθέσεις βιομηχανικών προϊόντων στις αρχές του 20ού αι.,
- Περιγράφουν τις βασικές αρχές της θεωρίας Gestalt (Θεωρία της μορφής) και των βασικών χαρακτηριστικών του καλλιτεχνικού κινήματος Op-Art (Οπτική Τέχνη),
- Αναγνωρίζουν την επίδραση του καλλιτεχνικού κινήματος Art Nouveau (Νέα Τέχνη) στον γραφικό σχεδιασμό (Graphic Design),
- Διατυπώνουν τις βασικές αντιλήψεις της Σχολής Bauhaus και περιγράφουν πώς αυτές απεικονίζονται στα έργα του σύγχρονου βιομηχανικού σχεδιασμού (Industrial Design),
- Αναγνωρίζουν τις επιδράσεις στις γραφικές τέχνες των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των καλλιτεχνικών κινήματων (φουτουρισμός, ντανταϊσμός, κονστρουκτιβισμός, Ντε Στιλ) που επικράτησαν κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες του 20ού αιώνα, καθορίζοντας την εξέλιξη τους,
- Επισημαίνουν τις συνέπειες της εισαγωγής της φωτογραφίας στις συνθέσεις εντύπων μαζικής επικοινωνίας ως προς την ιστορική αλήθεια,
- Αναγνωρίζουν την προσφορά του ημερήσιου και του περιοδικού Τύπου στην κοινωνία, καθώς και τη συμβολή της γραφιστικής δημιουργίας,
- Συγκρίνουν την παραγωγική διαδικασία δημιουργίας εντύπων με παραδοσιακές και σύγχρονες ηλεκτρονικές μεθόδους,
- Κατανοούν την εξέλιξη από την παραδοσιακή τυπογραφία στην ψηφιακή (computer graphics, τέχνη διαδικτύου),
- Συγγράφουν με κατάλληλη μεθοδολογία ατομικές ή και ομαδικές ερευνητικές εργασίες,
- Παρουσιάζουν ατομικές ή ομαδικές εργασίες στην εκπαιδευτική κοινότητα ή/και τις δημοσιεύουν στον έντυπο ή ψηφιακό Τύπο.

• **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.1.Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΓΡΑΦΙΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στον γραφικό σχεδιασμό» έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές και τους κανόνες, το συντακτικό και την ορολογία της γραφιστικής γλώσσας και της οπτικής επικοινωνίας, με σκοπό τη δημιουργία μιας αρμονικής σύνθεσης, ως οπτική έκφραση μιας ιδέας, που αποτελεί το αποτέλεσμα της εργασίας κατά την οποία οργανώνονται ένα σύνολο από επιμέρους στοιχεία σε μια ενιαία διάταξη- ολότητα. Ο σχεδιασμός μιας σύνθεσης ξεκινά ως αρχική ιδέα μέσω έμπνευσης και ολοκληρώνεται ως τελικό έργο, αποτέλεσμα μελέτης και σχεδιασμού μέσω αρμονικών χαράξεων, ακολουθώντας τις βασικές αρχές σύνθεσης, όπως ενότητα, αρμονία, αναλογία, ισορροπία, αξονικότητα, συμμετρία, ασυμμετρία, αντίθεση, έμφαση, ρυθμό, επανάληψη, ιεραρχία, στοίχιση.

Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να ερευνήσουν μέσω προσχεδίων στο χέρι, κατάλληλων τροποποιήσεων και τελικής επιλογής μετά από αξιολόγηση, προβλήματα οπτικής επικοινωνίας, που αφορούν τον γραφικό σχεδιασμό μέσω αφαιρετικής συνθετικής διαδικασίας, που οδηγεί στη δημιουργία μιας σχεδιαστικής ενότητας από βασικά γεωμετρικά στοιχεία, όπως σημείων, γραμμών, σχημάτων, στερεών και συνδυαστικών μετασχηματισμών τους, με χρήση χρωμάτων (βασικών, συμπληρωματικών, θερμών, ψυχρών κ.λπ.), λαμβάνοντας υπόψη τη σημασία και τις ιδιότητες τους, καθώς επίσης και την υλικότητα των μορφών. Ασχολούνται επίσης με τον σχεδιασμό συνθέσεων βάσει οπτικοποίησης χαρακτήρων ή λέξεων, συμβόλων με εννοιολογική προσέγγιση, γραφικών – μοτίβων, με τη βοήθεια κανάβου, καθώς και τον μετασχηματισμό μιας εικόνας του φυσικού ή τεχνητού κόσμου, μέσω απλοποίησης – σχηματοποίησης – στιλιζαρίσματος, συνεργαζόμενοι/ες ομαδικά και παρουσιάζοντας τα ολοκληρωμένα έργα τους στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Ορίζουν την έννοια της σύνθεσης ως οπτική έκφραση μιας ιδέας, βάσει αρχών, κανόνων και τεχνικών,
- Περιγράφουν τη διαδικασία δημιουργίας μιας εικαστικής σύνθεσης ως προς την έμπνευση, τη μορφή και τα συστατικά της στοιχεία,
- Αποκωδικοποιούν και περιγράφουν τα χαρακτηριστικά των οπτικών μηνυμάτων βάσει των ειδικότερων χαρακτηριστικών τους (τοποθέτηση, σχήμα, μέγεθος, όγκος, άξονες, χρώμα, αντίθεση, τόνο κ.ά.),
- Αναπτύσσουν δεξιότητες και μεθόδους σχεδιασμού εικαστικών

- λύσεων με έμφαση στη δημιουργία μηνυμάτων μέσω προσχεδίων,
- Κατανοούν τους μηχανισμούς μετάδοσης ενός εικαστικού μηνύματος (αναπαράσταση, συμβολισμός, αφαίρεση),
- Δημιουργούν ανεικονικές συνθέσεις με σημεία, γραμμές, σχήματα, στερεά, χρώματα, φόρμες-αντιφόρμες, υφές, άξονες, κίνηση, προοπτική κ.λπ.,
- Δημιουργούν πρωτότυπα γραφικά, σύμφωνα με τις αρχές της εικαστικής γλώσσας (ενότητα, αρμονία, αναλογία, ισορροπία, αξονικότητα, συμμετρία, ασυμμετρία, αντίθεση, έμφαση, ρυθμό, επανάληψη, ιεραρχία, στοίχιση),
- Διαχειρίζονται και συνδυάζουν κατάλληλα τα χρώματα (αρμονικές συνχορδίες) σε μια σύνθεση, βάσει των ιδιοτήτων (απόχρωση, φωτεινότητα, κορεσμό), των χαρακτηριστικών και της εννοιολογικής σημασίας τους,
- Μετασχηματίζουν τα στοιχεία μιας σύνθεσης ως προς τη μεταξύ τους σχέση, την απόσταση, το μέγεθος, τη γωνία θέασης, την κλίση – περιστροφή, τον όγκο, την υλικότητα, την επικαλυπτικότητα, την πρόσθεση και αφαίρεση τμημάτων κ.λπ.,
- Οπτικοποιούν μεμονωμένους τυπογραφικούς χαρακτήρες (π.χ. αρχιγράμματα ή πρωτογράμματα) ή έννοιες λέξεων (π.χ. τίτλοι), αποδίδοντας την εννοιολογική σημασία τους, με χρήση βασικών γραμματοσειρών, κατάλληλων τροποποιήσεων τυπογραφικών χαρακτήρων και παράλληλη δημιουργία κατάλληλων γραφικών με επιλογή αρμονικών χρωμάτων,
- Σχεδιάζουν ομάδα συμβόλων με εννοιολογική προσέγγιση, λαμβάνοντας υπόψη τη σημασιολογία των μορφών,
- Εφαρμόζουν στις συνθέσεις τους κλίμακες και αρμονικές χαράξεις με αναλογίες ανθρωπομετρίας – εργονομίας,
- Δημιουργούν νέες προτάσεις γραφικών – μοτίβων, με τη βοήθεια καννάβου και δυνατότητα επανάληψης, για χρήση στην παραγωγή υφασμάτων, διακοσμητικών ταινιών, χαρτιού περιτυλίγματος κ.λπ.,
- Μετασχηματίζουν μια εικόνα του φυσικού ή τεχνητού κόσμου, μέσω απλοποίησης – σχηματοποίησης – στιλιζαρίσματος, δημιουργώντας νέα γραφικά, μορφών και σχημάτων,
- Αξιολογούν και ερμηνεύουν κριτικά ένα γραφιστικό έργο, προάγοντας τη σύνθετη και επαγωγική σκέψη,
- Συνεργάζονται για τη δημιουργία ομαδικών εργασιών – project, τις οποίες παρουσιάζουν στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.1.Δ. ΑΡΧΕΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΣΧΕΔΙΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές ελεύθερου σχεδίου» σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές και τους κανόνες οπτικής – εικαστικής απεικόνισης οποιουδήποτε θέματος χωρίς σχεδιαστικά όργανα, είτε εκ του φυσικού είτε βάσει κάποιου προτύπου εικόνας, στη σχεδιαστική επιφάνεια, επιτρέποντας την επικοινωνία με τη γλώσσα της εικόνας. Το ελεύθερο σχέδιο, ως χρηστικό μέσο, προσφέρει θεμελιώδεις γνώσεις και δεξιότητες κορμού για την ειδικότητα, διευρύνοντας την αντίληψη των εκπαιδευόμενων και καλλιεργώντας παράλληλα την παρατηρητικότητά τους, με σκοπό να αναπτύξουν τη σχεδιαστική τους ικανότητα, με αναλογική απόδοση της πραγματικότητας των τριών διαστάσεων σε επιφάνεια δύο διαστάσεων. Μέσω του ελεύθερου σχεδίου, οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν, να παρατηρούν, να αναλύουν και να καταγράφουν το προς εκπόνηση θέμα τους, αναλογικά στη σχεδιαστική επιφάνεια με το προσωπικό τους ύφος. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τα υλικά και τα μέσα σχεδιασμού, την ορθή τοποθέτηση του θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια, τη μέθοδο μελέτης – ανάλυσης της σύνθεσης και τη μεταφορά της τρισδιάστατης πραγματικότητας στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας, τις αναλογίες του προς αναπαραγωγή θέματος, τους βασικούς άξονες και τις επιμέρους κλίσεις, την ανάδειξη υφών και όγκων με τη μέθοδο της φωτοσκίασης, την απόδοση θέματος από πρότυπο εικόνας υπό κλίμακα, την προστασία και αποθήκευση των τελικών σχεδίων κ.ά.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Παρατηρούν και αναλύουν μια σύνθεση στα δομικά της στοιχεία,
- Αναπτύσσουν την οπτική και αισθητική τους αντίληψη, καθώς και τη σχεδιαστική τους ικανότητα,
- Σχεδιάζουν αντικείμενα ή συνθέσεις αντικειμένων εκ του φυσικού υπό κλίμακα, τηρώντας τις αναλογίες,
- Χρησιμοποιούν αποτελεσματικά τα κατάλληλα υλικά και μέσα για τα σχέδιά τους,
- Κατανοούν τις βασικές αρχές και τους κανόνες του ελεύθερου σχεδίου, αποδίδοντας το θέμα τους με κατάλληλο μολύβι, κάρβουνο ή άλλα υλικά στη σχεδιαστική επιφάνεια,

- Αποτυπώνουν μια σύνθεση μετρώντας τις αναλογίες και τις κλίσεις με τη βοήθεια βελόνας ή άλλου κατάλληλου εργαλείου,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες προοπτικής για την τρισδιάστατη απεικόνιση των αντικειμένων στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας,
- Επαληθεύουν τις αναλογίες της σύνθεσης, παρατηρώντας τη θέση των αξόνων και των κλίσεων στις επιμέρους φόρμες του θέματος,
- Αποδίδουν όγκους, υφές, πτυχώσεις και το βάθος μιας σύνθεσης με χρήση τόνων (φωτοσκίαση),
- Αποδίδουν ματιέρες υλικών στη σχεδιαστική επιφάνεια,
- Σχεδιάζουν υπό κλίμακα θέματα βάσει προτύπων εικόνων,
- Αναπτύσσουν σκίτσα, βάσει σκαριφημάτων και προτύπων εικόνων,
- Αποτυπώνουν σε σκίτσο έναν εσωτερικό ή εξωτερικό χώρο,
- Αναπτύσσουν αναλυτική και συνθετική σκέψη για την αποτύπωση των θεμάτων, όπως και προσωπικό ύφος γραφής,
- Προστατεύουν και αποθηκεύουν σε φάκελο-portfolio τα έργα τους με την κατάλληλη μεθοδολογία.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.1.E. ΧΡΩΜΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων» έχει σκοπό την κατανόηση της έννοιας του χρώματος και των χρωματικών συστημάτων, καθώς και των προβλημάτων που σχετίζονται με τη διαχείριση του χρώματος σε εκτυπώσεις και ψηφιακές εφαρμογές, ώστε να εξασφαλίζεται αξιόπιστη απόδοση του χρώματος, βάσει της οπτικής απεικόνισης στον φυσικό κόσμο, τις εκτυπώσεις και τις αναρτήσεις των ψηφιακών έργων. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τις έννοιες «φως» και «χρώμα», τον μηχανισμό της όρασης, τα φαινόμενα κατά τη διάδοση του φωτός, τα υποκειμενικά και αντικειμενικά χαρακτηριστικά του χρώματος, τα φαινόμενα σύγχρονης αντίθεσης και υστερογενούς αντίθεσης, την οπτική αντίληψη του χρώματος, τις βασικές διαταραχές στην αντίληψη των χρωμάτων, τις κατηγορίες χρωμάτων, τις μεθόδους ανάμειξης των χρωμάτων, τους χρωματικούς συνδυασμούς, τη θερμοκρασία χρώματος μιας φωτεινής πηγής, τα χρωματικά μοντέλα και συστήματα κατανομής χρωμάτων (χρωματικός κύβος, χρωματικοί χάρτες, RGB, CMY, CMYK, Munsell, HSB, Lab, HSV, CIE, Pantone, RYB) και τις τεχνικές διαχείρισης των συσκευών. Παράλληλα παρουσιάζονται μεθοδολογίες δημιουργίας χρωματικών παλετών με online ψηφιακά

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

εργαλεία, καθώς και ανάλογα λογισμικά (προσδιορισμός χρωμάτων με μονάδες ή ποσόστωση).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τον μηχανισμό της όρασης (ραβδία, κωνία) και τη διαδικασία αντίληψης των χρωμάτων,
- Αναλύουν τα φαινόμενα κατά τη διάδοση του φωτός (ανάκλαση, διάθλαση, σκεδασμός),
- Αναλύουν την έννοια του χρωματικού βάθους,
- Αντιλαμβάνονται τις διαταραχές στην αντίληψη των χρωμάτων,
- Περιγράφουν τα αντικειμενικά (φωτομετρικά μεγέθη, μήκη κύματος, θερμοκρασία χρώματος κ.λπ.) και τα υποκειμενικά χαρακτηριστικά του χρώματος (απόχρωση ή χροιά, λαμπρότητα ή φωτεινότητα ή τόνος κορεσμός ή βαθμός κόρου ή καθαρότητα),
- Περιγράφουν τα φαινόμενα σύγχρονης αντίθεσης και υστερογενούς αντίθεσης,
- Κατανοούν τις χρωματικές μεθόδους μείξης χρωμάτων προσθετική (ακτινοβολία) και αφαιρετική (χρωστικές),
- Αναγνωρίζουν τα κύρια χρωματικά μοντέλα προσδιορισμού των χρωμάτων (χρωματικός κύβος, χρωματικοί χάρτες, RGB, CMY, CMYK, Munsell, HSB, Lab, HSV, CIE, Pantone, RYB),
- Αντιλαμβάνονται την κατανομή των χρωμάτων στο χρωματικό διάγραμμα CIE,
- Διακρίνουν τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα των μεθόδων RYB, RGB και CMYK,
- Αναγνωρίζουν τα τυποποιημένα χρώματα,
- Χρησιμοποιούν την ορθή ορολογία για το χρώμα και τη διαχείρισή του,
- Ορίζουν τις βασικές έννοιες της χρωματικής διαχείρισης μεταξύ των συσκευών (χρωματική γκάμα, χρωματικός χώρος, προφίλ χρώματος κ.ά.),
- Αναφέρουν εργαλεία μέτρησης χρώματος (πυκνόμετρο, φασματοφωτόμετρο, χρωματόμετρα κ.ά.),
- Δημιουργούν χρωματικές παλέτες με on line εργαλεία διαχείρισης χρωμάτων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3).

2.1.ΣΤ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα» αναφέρεται στις βασικές έννοιες και την επεξεργασία μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας (bitmap), η οποία παράγεται από την ψηφιοποίηση μιας αναλογικής ή πραγματικής εικόνας μέσω φωτογραφικής λήψης, που αναπτύσσεται σε έναν συνεχή διακριτό χώρο δύο διαστάσεων, ο οποίος διαιρείται σε Ν σειρές και Μ στήλες, τα σημεία τομής των οποίων είναι τα εικονοστοιχεία (pixels). Η ανάλυση της ψηφιακής εικόνας (pixels per inch) και το βάθος χρώματος (bits) λειτουργούν ως ρυθμιστές του μεγέθους του αρχείου μιας ψηφιακής εικόνας, της οποίας η επεξεργασία περιλαμβάνει αλλαγή στη μορφή και την αρχική κατάσταση της εικόνας, με σκοπό τη βελτίωσή της, αφενός αισθητικά ως προς την καλλιτεχνική της αξία και αφετέρου ως προς τα τεχνικά χαρακτηριστικά της (τύπος αρχείου, μέγεθος, ανάλυση, χρωματικό μοντέλο, βάθος χρώματος, χρωματική ισορροπία, απομάκρυνση ανεπιθύμητων εικονοστοιχείων, αποκατάσταση προβληματικών περιοχών κ.λπ.). Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται στο πρώτο μέρος να ανατρέξουν σε ένα σύντομο ιστορικό της ανάπτυξης της φωτογραφίας και της σημασίας της στην αναπαραγωγή μιας εικόνας στον χώρο της οπτικής επικοινωνίας, εξετάζοντας το περιεχόμενό της ως προς τη δομή και τα τεχνικά χαρακτηριστικά της, όπως τύπο αρχείου (.psd, .tiff, .eps, .png, .gif, .jpeg, .bmp κ.ά.), μέγεθος (image size), ανάλυση (resolution), βάθος χρώματος (color depth), καθώς και την τελική της μορφή (mode: δυαδικές - binary, γκρι επιπέδων - grayscale, έγχρωμες - colored) ανάλογα με τη χρήση για την οποία προορίζεται. Στο δεύτερο μέρος της μαθησιακής ενότητας εξετάζονται θέματα που αφορούν την παρουσίαση και τη χρήση των βασικών εντολών της εργαλειοθήκης, καθώς και των εργαλείων μέσω των οποίων επιτυγχάνεται η βελτίωση της ποιότητας μιας ψηφιακής εικόνας, όπως ρυθμίσεις που αφορούν τις τονικές και χρωματικές αντιθέσεις (tone, contrast, levels, curves, brightness, hue/saturation, color balance, κ.ά.), καθώς και αφαίρεσης ανεπιθύμητων σημείων ή στοιχείων ή/και προσθήκης στοιχείων που κάνουν πληρέστερο το επιθυμητό προς δημοσίευση μήνυμα της εικόνας. Ακόμη, οι εκπαιδευόμενοι/ες επεξεργάζονται μια ψηφιακή εικόνα μέσω επιπέδων (layers), σχεδιάζουν διαδρομές με καμπύλες Bezier για χρήση τους ως μάσκες ή για δημιουργία κλειστών ή ανοιχτών διαδρομών ή για αφαίρεση – αποκοπή μέρους της εικόνας, συνθέτουν νέες ψηφιακές εικόνες με μοντάζ περισσότερων ψηφιακών εικόνων ή μέρους τους, προσθέτουν σχήματα, χρώματα, τυπογραφικούς χαρακτήρες και τέλος αποθηκεύουν τα αρχεία των εικόνων σε φακέλους (folders), σε αρχικό, τελικό αλλά και επεξεργάσιμο τύπο αρχείου (.psd) για δυνατότητα μελλοντικής επεξεργασίας.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Gimp, Affinity Photo, Painter).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Διακρίνουν τις ψηφιακές εικόνες σε χαρτογραφικές (bitmap) και διανυσματικές (vector),
- Περιγράφουν τις βασικές έννοιες που διέπουν τη λήψη και την επεξεργασία ψηφιακών χαρτογραφικών εικόνων,
- Περιγράφουν τους δυνατούς τρόπους απόκτησης μιας χαρτογραφικής ψηφιακής εικόνας,
- Διακρίνουν τους κυριότερους τύπους αρχείων ψηφιακών εικόνων (.raw, .psd, .tiff, .eps, .png, .gif, .jpeg, .bmp κ.ά.),
- Περιγράφουν τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας, όπως το μέγεθος (image size), την ανάλυση (resolution), το βάθος χρώματος (color depth), καθώς και τη μορφή (δυναμικές - binary, γκρι επιπέδων – grayscale, έγχρωμες – colored),
- Σαρώνουν (scan) με τη βοήθεια συσκευής σάρωσης (scanner) μια αναλογική εικόνα, μετατρέποντάς τη σε ψηφιακή μορφή, ρυθμίζοντας τα βασικά τεχνικά χαρακτηριστικά της,
- Αναγνωρίζουν τη χρήση των βασικών εργαλείων – εντολών των διαθέσιμων λογισμικών επεξεργασίας εικόνας (Photoshop, εναλλακτικά Gimp, Affinity Photo, Painter), μέσω των οποίων:
 - Επιλέγουν περιοχές μιας εικόνας για επεξεργασία (marquee, lasso, magic wand, quick selection),
 - Ξακρίζουν (crop) μια εικόνα αφαιρώντας μέρος της,
 - Διορθώνουν ελαττώματα μιας εικόνας,
 - Προσθέτουν σε μια εικόνα γραμμές (pencil) ή πινελιές (brush), κλώνους (clone stamp) ή μοτίβα (pattern stamp),
 - Αφαιρούν (eraser) μέρη από μια εικόνα,
 - Χρωματίζουν επιλεγμένες περιοχές μιας εικόνας (color),
 - Τροποποιούν θολώνοντας (blur) ή οξύνοντας (sharpen) τα όρια ή τα χρώματα τοπικά,
 - Σχεδιάζουν καμπύλες ή ευθείες ή κλειστές διαδρομές προσθέτοντας ή αφαιρώντας σημεία αγκύρωσης,
 - Εισάγουν και επεξεργάζονται τυπογραφικούς χαρακτήρες (type) σε μια εικόνα,
 - Δημιουργούν σε επίπεδα (layers) ανοιχτές ή κλειστές διαδρομές,
 - Σχεδιάζουν γρήγορη μάσκα (quick mask) για επεξεργασία μέρους μιας εικόνας.
- Ορίζουν σε μια νέα ή τροποποιούν σε μια υπάρχουσα ψηφιακή εικόνα, τύπο αρχείου, ανάλυση ή/και βάθος χρώματος, μέγεθος εκτύπωσης,
- Μετακινούν (move), περιστρέφουν (rotate), κλιμακώνουν (scale) ή/και αυξομειώνουν (image size) ή/και προεκτείνουν (canvas size) μια εικόνα προς κάθε κατεύθυνση,
- Βελτιώνουν τη χρωματική απόδοση μιας ψηφιακής εικόνας ρυθμίζοντας κατάλληλα την τονική και χρωματική αντίθεση

(contrast), τη φωτεινότητα (brightness), την απόχρωση (hue), τον κορεσμό (saturation) κ.ά.,

- Διαχειρίζονται χρωματικά και τονικά μια ψηφιακή εικόνα, μέσω του παραθύρου (panel) ρυθμίσεις (Adjustments) σε πρόσθετες στρώσεις για εύκολη επαναφορά ή απόκρυψη,
- Τροποποιούν μια ψηφιακή εικόνα μέσω των παραθύρων (panels): πινέλα (Brushes), χρώμα (Color), χρωματικά δείγματα (Swatches), χρωματικά στυλ (Styles), κανάλια (Channels), επίπεδα (Layers), μάσκες (Masks), διαδρομές (Paths), χαρακτήρας (Character), παράγραφος (Paragraph), ιστορικό (History), προρυθμίσεις εργαλείου (Tool Presets) κ.ά.,
- Σχεδιάζουν διαδρομές με καμπύλες Bezier για χρήση τους ως μάσκες ή για δημιουργία κλειστών ή ανοιχτών διαδρομών ή για αφαίρεση – αποκοπή μέρους μιας εικόνας κ.λπ.,
- Επαναφέρουν μια ψηφιακή εικόνα μετά από επεξεργασία σε προηγούμενη κατάσταση μέσω του παραθύρου (panel) ιστορικό (History),
- Συνθέτουν νέες ψηφιακές εικόνες με μοντάζ περισσότερων ψηφιακών εικόνων ή μέρους τους, προσθήκη σχημάτων, χρωμάτων, τυπογραφικών χαρακτήρων κ.ά., μέσω επιπέδων (layers).
- Οργανώνουν τα επίπεδα εργασίας σε ομάδες (layer groups), τα οποία μπορούν να μετακινούν μεμονωμένα ή ομαδικά ορίζοντας σε κάθε επίπεδο διαφάνεια (transparency), αλλά και μείξεις επιπέδων,
- Αποθηκεύουν τις εργασίες σε φακέλους (folders), σε αρχικό, τελικό αλλά και επεξεργάσιμο τύπο αρχείου (.psd) για δυνατότητα μελλοντικής επεξεργασίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΓΡΑΦΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού», σε συνέχεια της ενότητας «Εισαγωγή στον γραφικό σχεδιασμό», αναφέρεται στη μεθοδολογία και τις τεχνικές σχεδιασμού έργων οπτικής επικοινωνίας, με δεδομένο ότι αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, κατά την οποία θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη παράγοντες που δυνητικά μπορούν να οδηγήσουν σε περισσότερες από μία λύσεις. Αυτή η διαδικασία σχεδιασμού (design process) ενός γραφιστικού έργου περιλαμβάνει: α. την Ανάλυση του προβλήματος μέσω σχετικής έρευνας και μελέτης, δεδομένων και περιορισμών, β. τη Σύνθεση, με τη σύλληψη της ιδέας, την επιλογή των επιμέρους στοιχείων και τη σύνθεσή τους σε ενιαίο σύνολο με εναλλακτικές σχεδιαστικές προτάσεις και γ. την Αξιολόγηση, κατά την οποία επιλέγεται η πιο πρόσφορη πρόταση μεταξύ των εναλλακτικών, μετά από έλεγχο ως προς την τήρηση δεδομένων και περιορισμών, η οποία θα χρησιμοποιηθεί είτε για εκτύπωση με την κατάλληλη αναλογική ή ψηφιακή εκτυπωτική μέθοδο, είτε ως πολυμεσική εφαρμογή για το διαδίκτυο ή άλλο ψηφιακό μέσο. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να ερευνήσουν προβλήματα οπτικής επικοινωνίας, μέσω προσχεδίων στο χέρι, κατάλληλων τροποποιήσεων – εναλλακτικών και τελικής επιλογής μετά από αξιολόγηση (κυκλική διαδικασία), που αφορούν εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού για τη δημιουργία μιας σχεδιαστικής ενότητας, μέσω της οπτικής ενοποίησης εικόνων, κειμένων και γραφικών, μετατρέποντας μια αρχική ιδέα σε τυπογραφική μορφή, προς εκτύπωση ή δημοσίευση στο διαδίκτυο. Αναλυτικότερα, οι εκπαιδευόμενοι/ες ασχολούνται με τη μελέτη και τη διαδικασία επανασχεδιασμού του σήματος – λογότυπου (οπτική ταυτότητα: σήμα, λογότυπο, χρώματα) υπαρκτής εταιρείας σε ομάδες και στη συνέχεια, μετά από σχετική αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, εφαρμόζουν την καταλληλότερη πρόταση σχεδιάζοντας εταιρικά έντυπα, που αφορούν αρχικά την εταιρική ταυτότητα (κάρτα, επιστολόχαρτο, φάκελος) και στη συνέχεια τη διαφημιστική προβολή της μέσω καταχωρίσεων, αφισών, τρίπτυχων, banner για προβολή στο διαδίκτυο κ.λπ. Σχεδιάζουν επίσης το σήμα – λογότυπο σειράς προϊόντων της συγκεκριμένης εταιρείας (υπαρκτών και μελλοντικών), με εφαρμογή του στις συσκευασίες τους σε ανάπτυγμα και 3D μορφή (μακέτα), με οικολογική συνείδηση. Ακόμη σχεδιάζουν εξώφυλλα βιβλίων ή περιοδικών σε ανάπτυγμα με συγκεκριμένες προδιαγραφές. Συνεργάζονται ομαδικά και παρουσιάζουν τα ολοκληρωμένα έργα τους στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν μέσω παρατήρησης το σημαίνον και το σημαινόμενο σε ένα σήμα – λογότυπο, μια εικόνα ή ένα έντυπο,
- Κατανοούν την αφαιρετική διαδικασία που οδηγεί στη δημιουργία μιας σχεδιαστικής ενότητας μέσω της τυπογραφίας ως εικαστικό μέσο,
- Αποδίδουν αφηρημένες έννοιες σε μορφή συμβόλων με αφαιρετική προσέγγιση,
- Επισημαίνουν τα χαρακτηριστικά ενός πετυχημένου σήματος – λογότυπου,
- Συνδυάζουν σύμβολα, τυπογραφικούς χαρακτήρες και χρώματα με σκοπό τη δημιουργία της οπτικής ταυτότητας (visual identity) μιας εταιρείας ή ενός προϊόντος,
- Κατανοούν την οργανωτική δομή και συνθέτουν κατάλληλα τα συστατικά μέρη μιας εταιρικής ταυτότητας (corporate identity),
- Σχεδιάζουν κατάλληλες χαράξεις (layout) με την απαιτούμενη σήμανση (λευκά περιθώρια, σημεία πίκμανσης, σημεία κοπής, σταυροί σύμπτωσης) και σκοπό την τακτοποίηση (σελιδοποίηση) των απαιτούμενων οπτικών στοιχείων (κειμένων, εικόνων, γραφικών) μιας διαφημιστικής καταχώρισης, μιας αφίσας, ενός διαφημιστικού εντύπου, ενός εξωφύλλου βιβλίου ή/και περιοδικού, αλλά και σελίδων βιβλίων, περιοδικών, εφημερίδων κ.λπ.,
- Περιγράφουν τη διαδικασία σχεδιασμού εντύπων (επιλογή: μεγέθους και μορφής εντύπου, είδους υποστρώματος εκτύπωσης, μεθόδου εκτύπωσης και ιεράρχηση θέσης επιμέρους στοιχείων σελίδας, χρωμάτων κ.λπ.),
- Δημιουργούν μακέτες ως σχεδιαστικές προτάσεις εντύπων ή ψηφιακών μέσων, καθορίζοντας κέντρα ενδιαφέροντος, που καθοδηγούν το βλέμμα στην ανάγνωση του προκαθορισμένου μηνύματος,
- Σχεδιάζουν ένα διαφημιστικό banner για το διαδίκτυο,
- Δημιουργούν νέες συνθέσεις, χρησιμοποιώντας τυπογραφικούς χαρακτήρες, εικόνες και γραφικά στοιχεία, με γνώμονα τις βασικές αρχές και τους κανόνες της τυπογραφίας,
- Επιλέγουν κατάλληλους χαρακτήρες γραμμάτων (γραμματοσειρές), βάσει των χαρακτηριστικών και της ανατομίας τους (serif ή Sans serif, light, medium, bold, italics, spacing κ.λπ.),
- Μελετούν και σχεδιάζουν τη 3D μορφή της συσκευασίας ενός προϊόντος, καθώς και το ανάπτυσμα – κοπτικό της,
- Αναγνωρίζουν την ανάγκη σχεδιασμού προϊόντων, που δεν θα επιβαρύνουν το περιβάλλον και κατά συνέπεια τη ζωή μας,
- Αξιολογούν και ερμηνεύουν κριτικά ένα γραφιστικό έργο, προάγοντας τη σύνθετη και επαγωγική σκέψη,
- Συνεργάζονται για τη δημιουργία ομαδικών εργασιών (group projects), τις οποίες παρουσιάζουν στην εκπαιδευτική κοινότητα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2.B. ΣΥΝΘΕΣΗ & ΧΡΩΜΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Σύνθεση & χρώμα» αναφέρεται στις αρχές και τους κανόνες οπτικής – εικαστικής απεικόνισης οποιουδήποτε θέματος, με ελεύθερο χέρι και χρώμα (χρωστικές), είτε εκ του φυσικού είτε βάσει κάποιου προτύπου εικόνας, είτε πρωτογενούς έργου στη σχεδιαστική επιφάνεια. Ως συνέχεια της μαθησιακής ενότητας «Αρχές ελεύθερου σχεδίου», δίνει τη δυνατότητα στους/στις εκπαιδευόμενους/ες να καταγράψουν στη σχεδιαστική επιφάνεια μορφές, υπαρκτές ή/και φανταστικές, κλιμακούμενης δυσκολίας, μέσα από μια ιδιαίτερα ελκυστική και πληρέστερη προσέγγιση της χρωματικής έκφρασης. Μέσω της «Σύνθεσης», οι εκπαιδευόμενοι/ες έχουν τη δυνατότητα να βλέπουν, να παρατηρούν, να αναλύουν και να καταγράψουν το προς εκπόνηση θέμα τους ή να δημιουργούν ένα φανταστικό με το προσωπικό τους ύφος, στη σχεδιαστική επιφάνεια, επενδύοντάς το με κατάλληλα πρωτογενή, δευτερογενή ή τριτογενή «Χρώματα», βάσει των αρμονικών χρωματικών συνδυασμών τους, του συμβολισμού και της σημειολογίας τους, εξασφαλίζοντας χρωματική ισορροπία σε κάθε εφαρμογή. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τις αρχές και τους κανόνες σχεδιαστικής ανάλυσης και σύνθεσης, τα υλικά και μέσα χρωματισμού, τα χαρακτηριστικά των χρωμάτων (χρωστικών) του εμπορίου, τις τεχνικές μείξης των χρωμάτων, τις σχέσεις των χρωμάτων στον χρωματικό κύκλο, το χρωματικό μοντέλο ζωγραφικής (RYB), το χρωματικό μοντέλο CMY(-K), τη μεθοδολογία δημιουργίας χρωματικής παλέτας και τις τεχνικές εφαρμογής χρωμάτων στα σχεδιαστικά έργα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναφέρουν τις βασικές αρχές και τους κανόνες σύνθεσης εικαστικών έργων,
- Σχεδιάζουν έργα κλιμακούμενης δυσκολίας εκ του φυσικού με κατάλληλα μολύβια, κάρβουνο κ.λπ.,
- Συνθέτουν αφηρημένες συνθέσεις με προσωπικό ύφος και συναισθηματικό αποτέλεσμα,
- Ορίζουν τις βασικές αρχές χρήσης και ιδιοτήτων των χρωμάτων, ως χρωστικών (ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπερες, παστέλ κ.λπ.),

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Διακρίνουν τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα των μοντέλων RYB και CMY(K),
- Δημιουργούν τόνους και αποχρώσεις από τα βασικά και συμπληρωματικά χρώματα ζωγραφικής,
- Αντιλαμβάνονται τις σχέσεις των χρωμάτων στον δωδεκαμερή κύκλο του Johannes Itten σε σύγκριση με τον αντίστοιχο του χρωματικού μοντέλου CMY(K),
- Χρησιμοποιούν κατάλληλα τα θερμά και ψυχρά χρώματα στις συνθέσεις τους,
- Επιλέγουν τα κατάλληλα χρώματα και υποστρώματα για τις συνθέσεις τους,
- Δημιουργούν συνθέσεις με χρωματικές σχέσεις, βάσει της συμμετρίας, της αντίθεσης, της αρμονίας, του ρυθμού, της επανάληψης, της ιεραρχίας κ.λπ.,
- Αποδίδουν ματιέρες με κατάλληλη χρήση των χρωμάτων,
- Λαμβάνουν υπόψη τις ψυχολογικές ιδιότητες των χρωμάτων στις συνθέσεις τους,
- Εφαρμόζουν κατάλληλους χρωματικούς συνδυασμούς σε έργα εκ του φυσικού και σε αφηρημένες συνθέσεις,
- Εφαρμόζουν τους κανόνες προοπτικής για την τρισδιάστατη χρωματική απεικόνιση των αντικειμένων στις δύο διαστάσεις της σχεδιαστικής επιφάνειας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.2.Γ. ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΓΡΑΦΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ & ΠΟΛΥΜΕΣΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων» έχει σκοπό την κατανόηση των βασικών εννοιών και των τεχνικών περιορισμών για τον σχεδιασμό έργων που σχετίζονται με την επιστήμη και τις τεχνολογίες των γραφικών τεχνών, όπως εκδόσεων, τυπογραφίας, εκτυπώσεων, συσκευασίας, υπό το πρίσμα της ευαισθητοποίησης σε θέματα αειφορίας και κυκλικής οικονομίας, καθώς και των τεχνολογιών παραγωγής και διάχυσης πολυμέσων. Αφορά τις τεχνολογικές διαδικασίες και τις μεθόδους διαχείρισης και επεξεργασίας της πληροφορίας και της βιομηχανίας της επικοινωνίας, με σκοπό την παραγωγή εντύπων και ψηφιακών μέσων, ώστε οι εκπαιδευόμενοι/ες να είναι σε θέση να συνεργάζονται με τις συναφείς ειδικότητες της βιομηχανίας των γραφικών τεχνών και πολυμέσων. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τη σημασία της εφεύρεσης της τυπογραφίας από τον Γουτεμβέργιο και την εξέλιξή της,

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

τον εξοπλισμό και τις τεχνολογίες ροής εργασίας των βασικών μεθόδων εκτύπωσης (παραδοσιακών και ψηφιακών), την τυποποίηση των εκτυπωτικών υποστρωμάτων, την περιγραφή των βασικών σταδίων παραγωγής εντύπων (δημιουργικό, εκτύπωση, περατώσεις), τις μορφές αρχείων που προορίζονται για εκτύπωση, ανάρτηση στο διαδίκτυο ή για παρουσιάσεις σε ηλεκτρονική μορφή. Ακόμη, εξετάζεται το θεωρητικό πλαίσιο των πολυμέσων ως προς τη θεωρία διάδρασης, τον σχεδιασμό, τη δομή και την εφαρμογή τους, την αναγνώριση των χαρακτηριστικών των ροών πολυμέσων, την κατανόηση της πολυπλοκότητας κατά τη μετάδοση, καθώς και των δικτύων διάχυσης.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αντιλαμβάνονται τη συμβολή των γραφικών τεχνών στην ιστορική μετάβαση από την εφεύρεση της τυπογραφίας έως τη σημερινή κοινωνία της γνώσης,
- Κατανοούν τη διαφορετικότητα των παραδοσιακών και ψηφιακών εκτυπωτικών μεθόδων, ως προς τη μορφή της εκτυπωτικής πλάκας και των υποστρωμάτων,
- Περιγράφουν τη διαδικασία εκτύπωσης παραδοσιακών και ψηφιακών μεθόδων εκτύπωσης,
- Αναφέρουν τις τεχνικές διαφορές, καθώς και τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα των παραδοσιακών και ψηφιακών μεθόδων εκτύπωσης,
- Λαμβάνουν υπόψη τους τεχνικούς περιορισμούς κάθε μεθόδου εκτύπωσης ανάλογα με τη μορφή του τελικού προϊόντος,
- Περιγράφουν τη ροή εργασίας των σταδίων:
 - Α. Δημιουργικό (επεξεργασία ψηφιακών εικόνων (tiff, eps, gif κ.λπ.) σχεδίων και κειμένων, δημιουργία εκτυπώσιμου ψηφιακού αρχείου σελίδων (pdf), αναπτύγματος συσκευασίας, δοκιμών κ.λπ.),
 - Β. Προεκτύπωση (κλασικό ή ηλεκτρονικό μοντάζ, ραστεροποίηση μέσω RIP, κατασκευή εκτυπωτικών πλακών – CTP ή αναλογικά),
 - Γ. Εκτύπωση (μέθοδοι, διαδικασίες),
 - Δ. Περατώσεις (συσκευασίες, πικμάνσεις, κοπές κ.ά.) – Βιβλιοδεσία (είδη, τεχνικές).
- Κατανοούν τη σχέση και αλληλεξάρτηση των διαφορετικών τεχνολογικών και παραγωγικών διαδικασιών,
- Ονομάζουν τα είδη των προϊόντων που παράγονται μέσω της βιομηχανίας γραφικών τεχνών,
- Προτείνουν μέθοδο εκτύπωσης και εκτυπωτικά υποστρώματα σε συνάρτηση με τις προδιαγραφές και τη μορφή του τελικού προϊόντος,
- Εκτιμούν την τυποποίηση των υποστρωμάτων εκτύπωσης σε σχέση με την αιεφορία και την κυκλική οικονομία,

- Κατανοούν την έννοια του τυπογραφικού φύλλου και τη σημασία του στην παραγωγική διαδικασία,
- Περιγράφουν την έννοια της ανάλυσης (dpi, ppi) εικόνων και σελίδων, καθώς και την αντίστοιχη ανάλυση εκτύπωσης (lpi), αναγνωρίζοντας τη σημασία τους, ως προς την ποιότητα του τελικού προϊόντος,
- Διακρίνουν τις ιδιότητες των μελανών και εκτυπωτικών υποστρωμάτων ανά μέθοδο εκτύπωσης,
- Κατανοούν τις διαφορές μεταξύ των ψηφιακών τεχνολογιών Computer to Plate/to Cylinder (CtP) και Computer to Print (CtP),
- Διακρίνουν τη μέθοδο εκτύπωσης ενός εντύπου από το εκτυπωτικό ίχνος της μελάνης,
- Επιλέγουν τον κατάλληλο εκτυπωτή, ανάλογα με το είδος και τη μορφή του τελικού προϊόντος,
- Περιγράφουν τις διαδικασίες παραγωγής πολυμέσων, που αφορούν τη συλλογή, την κωδικοποίηση, την αναπαράσταση και τη διάδραση με τις εκάστοτε ροές δεδομένων (κείμενο, ήχος, εικόνα, σχεδιοκίνηση, βίντεο, 3D μοντέλα), τη δημοσίευση περιεχομένου σε μέσα, καθώς και τις μεθόδους αναγνωσιμότητας του περιεχομένου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.2.Δ. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΙΚΟΝΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας», σε συνέχεια της ενότητας «Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα», αναφέρεται στην εφαρμογή μεθόδων και προχωρημένων σύνθετων τεχνικών επεξεργασίας μιας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας, καθώς και στην εξειδίκευση, ως προς την επεξεργασία αυξημένης δυσκολίας συνθέσεων εικόνων, από τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, τόσο σε περιβάλλον PC, όσο και σε περιβάλλον Mac. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να επεξεργαστούν ψηφιακές εικόνες, που ελήφθησαν μέσω φωτογραφικής λήψης ή μέσω σαρωτή (scanner), οι οποίες φέρουν διάφορα ελαττώματα, όπως τσακίσματα, περιττά στοιχεία ή/και χρειάζονται διορθώσεις ως προς τη φωτεινότητα, την υφή κ.λπ. Ακόμη, δημιουργούν μάσκες για επεξεργασία ή απομόνωση μέρους μιας εικόνας με επικόλλησή της στη συνέχεια σε κάποια άλλη, με σκοπό τη δημιουργία νέας σύνθεσης. Μετασηματίζουν, μετακινούν, παραμορφώνουν εικόνες, προσθέτοντας κείμενο, ντεγκραντέ φόντου, αλλά και εφέ επιπέδων και πλαισίου. Χρησιμοποιούν κατάλληλα τα διαθέσιμα έξυπνα φίλτρα ανάλογα με τις απαιτήσεις της εργασίας, προσθέτοντας σημειακά φωτίσματα, την ψευδαίσθηση της κίνησης, το θόλωμα των πόρων του δέρματος ενός προσώπου. Μετατρέπουν μια εικόνα σε πίνακα ζωγραφικής ή

χρωματίζουν σκαναρισμένα ψηφιακά σκίτσα ή/και κόμικς, που δημιούργησαν αρχικά στο χέρι. Δημιουργούν άλμπουμ φωτογραφιών, μετασχηματίζουν μια εικόνα σε τρισδιάστατη απεικόνιση με προοπτική και τέλος εξάγουν τα αρχεία τους με εναλλακτικές προτάσεις για παρουσίαση.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Εφαρμόζουν σύνθετες τεχνικές επιλογών για ανομοιόμορφες χρωματικά επιφάνειες,
- Χρησιμοποιούν το εργαλείο πινέλο (Brushes) ρυθμίζοντας παραμέτρους όπως διάμετρο (Master Diameter), σκληρότητα (Hardness), γωνία (Angle), στρογγυλότητα (Roundness), κατάσταση (Mode), διαφάνεια (Opacity), τον αερογράφο (Airbrush) κ.ά.,
- Προρυθμίζουν τα διαθέσιμα ψηφιακά εργαλεία, όπως το πινέλο, το μολύβι, το πινέλο ιστορικού, το πινέλο καλλιτεχνικού ιστορικού, τη σφραγίδα κλωνοποίησης, τη σφραγίδα μοτίβο, τη γόμα, το θόλωμα, την όξυνση, το μουτζούρωμα, την κάλυψη, το κάψιμο και τον σπόγγο,
- Σχεδιάζουν πρωτότυπες εικόνες ή βελτιώνουν την εμφάνιση σκαναρισμένων εικόνων με χρήση ηλεκτρονικής γραφίδας σε οθόνες αφής (touch) με διαφορετικά πάχη, στυλ και χρώματα πινέλων (Brushes),
- Διορθώνουν ατέλειες ψηφιακών εικόνων με χρήση των εργαλείων του πάνελ ρυθμίσεις (Adjustments), όπως:
 - Τις σκοτεινές/φωτεινές περιοχές μιας εικόνας με την εντολή Shadows/Highlights προσαρμόζοντας τη φωτεινότητα σε σύγκριση με τις εντολές Levels και Curves,
 - Μια υπερφωτισμένη ή υποφωτισμένη ψηφιακή εικόνα μέσω των καταστάσεων ανάμειξης (Blending Mode),
 - Αλλάζουν τοπικά χρώματα σε μια ψηφιακή εικόνα ταιριάζοντας τις γενικές τιμές τόνων και χρώματος της εικόνας με αυτές κάποιας άλλης εικόνας (Match Color),
 - Προσαρμόζουν τις τιμές χροιάς, κορεσμού και φωτεινότητας συγκεκριμένων περιοχών μιας ψηφιακής εικόνας (π.χ. λεύκανση δοντιών ή ματιών) χωρίς τη χρήση εργαλείων επιλογής (Replace Color).
- Διορθώνουν τοπικά υφές, αναμειγνύοντας το χρώμα της υφής με τις υπάρχουσες τιμές χρώματος και φωτεινότητας, ώστε να μη φαίνονται τα όρια της διόρθωσης μέσω των πινέλων επιδιόρθωσης (Healing Brush, Spot Healing Brush) (π.χ. για εξάλειψη ατελειών και ρυτίδων)

- και του εργαλείου μπαλώματος (Patch) (π.χ. για διόρθωση κόκκων σκόνης παλιών φωτογραφιών ή τσακισμάτων),
- Δημιουργούν κατάλληλη μάσκα, μέσω της μικρογραφίας, την οποίαν την επεξεργάζονται ή την απενεργοποιούν ή/και τη μετακινούν ή/και την αντιγράφουν σε άλλα επίπεδα (layers),
 - Μετασχηματίζουν ένα επίπεδο ή επίπεδα (layers) εικόνας, κειμένου, σχημάτων, κανάλια ή διαδρομές (Free Transform),
 - Παραμορφώνουν μια εικόνα ή ένα επίπεδο (layer) μέσω καννάβου (Warp),
 - Μετασχηματίζουν, μετακινούν, παραμορφώνουν, ψηφιοποιούν κείμενο σε επίπεδο (layer),
 - Χρησιμοποιούν ντεγκραντέ για να τονίσουν το φόντο μιας εικόνας ή για να προσθέσουν χρώμα σε αντικείμενα (Gradient Fill) και δημιουργούν προσαρμοσμένες προρυθμίσεις,
 - Προσθέτουν εφέ πλαισίου και υδατογραφήματος σε ένα αρχείο εικόνας,
 - Συνδυάζουν εφέ επιπέδων, όπως σκιά (Drop Shadow), εσωτερική σκιά (Inner Shadow), εξωτερική λάμψη (Outer Glow), εσωτερική λάμψη (Inner Glow), λοξοτομή και ανάγλυφο (Bevel and Emboss), σατέν (Satin), επικάλυψη χρώματος (Color Overlay), επικάλυψη ντεγκραντέ (Gradient Overlay), επικάλυψη μοτίβου (Pattern Overlay), περίγραμμα (Stroke), δημιουργώντας στιλ (style), που περιλαμβάνει τα επιλεγμένα εφέ ή/και τις ρυθμίσεις ανάμειξης (Blending Options),
 - Χρησιμοποιούν κατάλληλα τα διαθέσιμα φίλτρα από το μενού φίλτρο (Filter), καθώς και την εντολή έξυπνα φίλτρα (Smart Filters), ανάλογα με τις απαιτήσεις, ενδεικτικά:
 - Προσθέτουν στην εικόνα σημειακές φωτεινές πηγές καθορίζοντας διαφορετικό χρώμα, ένταση, γωνία και τρόπο ανάκλασης του φωτός από τις επιφάνειες,
 - Θολώνουν ή οξύνουν την ευκρίνεια μέρους μιας εικόνας, όπως π.χ. το φόντο ενός αντικείμενου,
 - Δημιουργούν την ψευδαίσθηση της κίνησης, π.χ. σε ένα αντικείμενο,
 - Διορθώνουν την οριζόντια και την κάθετη προοπτική μιας εικόνας,
 - Θολώνουν ή οξύνουν επιλεκτικά περιοχές της ψηφιακής εικόνας (blur, sharpen κ.ά.),
 - Εξομαλύνουν υφές (π.χ. επιφανειακό θόλωμα των πόρων δέρματος) (Surface Blur),
 - Μετατρέπουν μια εικόνα μέσω της συλλογής φίλτρων (Filter Gallery).
 - Χρωματίζουν σκαναρισμένα ασπρόμαυρα σκίτσα ή κόμικς,
 - Τροποποιούν χρωματικά σκαναρισμένα έγχρωμα σκίτσα ή κόμικς,
 - Βελτιώνουν την ποιότητα μιας εικόνας με ισοστάθμιση ιστογράμματος και χρήση φίλτρων,

- Χρησιμοποιούν την εντολή Αυτοματοποίηση (Automate) για γρήγορη δημιουργία άλμπουμ φωτογραφιών,
 - Μετασχηματίζουν μια εικόνα σε κατάσταση τριών διαστάσεων (3D) ρυθμίζοντας βάθος και γωνία κλίσεων,
 - Δημιουργούν σειρά επιπέδων εργασίας για την προετοιμασία κινούμενης εικόνας,
 - Αποθηκεύουν πολλές εναλλακτικές συνθέσεις εικόνων στο ίδιο έγγραφο (Layer Comps) για δυνατότητα παράλληλης παρουσιάσής τους, αλλά και σε κατάλληλο τύπο αρχείου ανάλογα με τη μελλοντική χρήση,
 - Προάγουν την ελεύθερη, δημιουργική και επαγωγική σκέψη.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**
Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

2.2.E. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΨΗΦΙΑΚΟ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΓΡΑΦΙΚΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εισαγωγή στον ψηφιακό σχεδιασμό γραφικών» αφορά τον σχεδιασμό διανυσματικών γραφικών (vector) με τα κατάλληλα λογισμικά σχεδιασμού. Τα ψηφιακά γραφικά, λόγω της ποιότητας των αρχείων (δεν έχουν οπτική απώλεια στις αυξομειώσεις των μεγεθών), ενσωματώνονται με άριστα οπτικά αποτελέσματα σε όλες τις εφαρμογές εκτύπωσης και των διαφόρων δημοσιεύσεων. Τα γραφικά ορίζονται με κόμβους (κορυφές) και πλευρές (ευθείες ή καμπύλες), όπως επίσης με περιγράμματα και γέμισμα των επιφανειών που προκύπτουν. Η δημιουργία σχημάτων και γραμμών, η χρωματική επεξεργασία, οι υφές και οι συνδυασμοί τους είναι η βάση για τον σχεδιασμό των γραφικών. Επιπλέον η εισαγωγή και η επεξεργασία κειμένου και εικόνας βοηθούν στη δημιουργία σύνθετων γραφικών. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να επεξεργαστούν διανυσματικά γραφικά μέσω της παρουσίασης και της χρήσης εργαλείων και βοηθημάτων σχεδιασμού, σχημάτων και γραμμών, των μεθόδων δημιουργίας και επεξεργασίας χρωμάτων, της διαχείρισης των διαδρομών Bezier, των εργαλείων και φίλτρων παραμόρφωσης αντικειμένων, της επεξεργασίας των εσωτερικών και περιγραμμάτων των αντικειμένων με χρώματα, πάχη και υφές, της δημιουργίας και των ρυθμίσεων πινέλων ζωγραφικής κ.ά. Επίσης, αναφέρονται τα κατάλληλα αρχεία αποθήκευσης για περαιτέρω επεξεργασία (.Ai, .cdr κ.ά.).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι

ικανοί/ές να:

- Αναγνωρίζουν τη δομή και τα χαρακτηριστικά μιας διανυσματικής εικόνας, όπως μέγεθος, χρωματικό μοντέλο και ανάλυση σχεδιαστικών εφέ,
- Σχεδιάζουν ελεύθερα (σύροντας την ψηφιακή γραφίδα ή το ποντίκι) και με ακρίβεια (ορίζοντας τιμές στα πεδία μεγεθών) σχήματα και γραμμές,
- Δημιουργούν απλά (πλακάτα) και διαβαθμισμένα (gradient) χρώματα,
- Ομαδοποιούν, στοιχίζουν και τοποθετούν με ακρίβεια τα αντικείμενα στον χώρο,
- Περιστρέφουν (rotate), αντιστρέφουν (reflect, flip), κλιμακώνουν (scale) και μετασχηματίζουν με κλίση (shear) αντικείμενα,
- Εμφανίζουν, αποκρύπτουν, ομαδοποιούν, κλειδώνουν, μετακινούν και διαγράφουν αντικείμενα από τα επίπεδα εργασίας (Layer),
- Ρυθμίζουν με ακρίβεια το πάχος, το χρώμα και την υφή των περιγραμμάτων των αντικειμένων, όπως και το χρώμα και την υφή του εσωτερικού τους,
- Δημιουργούν πολύπλοκα σχήματα με ένωση, αφαίρεση και διαχωρισμό επιμέρους σχημάτων (pathfinder),
- Μετακινούν, προσθέτουν, αφαιρούν και στοιχίζουν κόμβους διαδρομών Bezier,
- Παραμορφώνουν αντικείμενα με εργαλεία παραμόρφωσης (Warp, Twirl, Pucker, Bloat, Scallop, Crystallize, Wrinkle Tool),
- Αναφέρουν τις κατηγορίες και τις κυριότερες ρυθμίσεις πινέλων ζωγραφικής,
- Δημιουργούν και ρυθμίζουν βούρτσες ζωγραφικής,
- Εισάγουν, με ή χωρίς σύνδεση (Link) από τον φάκελο αποθήκευσης, στην επιφάνεια εργασίας ενός αρχείου (Artboard) κείμενα και εικόνες,
- Αλλάζουν μεγέθη και στυλ γραμματοσειρών, όπως και τη μορφή των παραγράφων κατά την επεξεργασία κειμένων,
- Αυξομειώνουν το μέγεθος μιας εικόνας με ή χωρίς παραμόρφωση,
- Αποθηκεύουν τις εργασίες τους σε εγγενή – επεξεργάσιμα ψηφιακά αρχεία.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3).

2.2.ΣΤ. ΑΡΧΕΣ ΣΕΝΑΡΙΟΥ – ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑΣ

• **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές σεναρίου – σκηνοθεσίας» έχει σκοπό στο πρώτο μέρος να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στη βασική ορολογία, τις τεχνικές, τις μορφές και τη δομή ενός κλασικού σεναρίου μυθοπλαστικής αφήγησης, ως «οδηγό» για τη δημιουργία ενός οπτικοακουστικού έργου από την έναρξη της προ-παραγωγής (pre-production), που αφορά τη σύλληψη της ιδέας και τη σχεδίαση του έργου, της παραγωγής (production), που αφορά τη δημιουργία με αποτύπωση του υλικού έως το στάδιο της μετα-παραγωγής – αποπεράτωσης (post-production), που αφορά την τελική διαμόρφωση σε νέο τύπο (μέσο). Το δεύτερο μέρος αφορά την παρουσίαση των βασικών αρχών της κλασικής σκηνοθεσίας απλών αφηγηματικών σκηνών για κατανόηση του ρόλου της σκηνοθεσίας σε συνάρτηση με το σενάριο και την ανάλυση της βασικής ορολογίας μέσα από χαρακτηριστικά παραδείγματα. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες στο πρώτο μέρος έρχονται σε επαφή με παραδείγματα ανάλυσης και σύνθεσης σεναρίων, εξοικειώνονται με διάφορες μορφές και την κατάτμησή τους σε σκηνές, εντοπίζοντας τα κομβικά – καίρια σημεία εξέλιξης της πλοκής και οργανώνοντας την αφήγηση σε μικροδραματικό και μακροδραματικό επίπεδο. Στο δεύτερο μέρος, κατανοούν τη σημαντικότητα της θέσης του/της σκηνοθέτη/τιδας ως καλλιτεχνικού παράγοντα στη διαδικασία ολοκλήρωσης ενός οπτικοακουστικού έργου και εξοικειώνονται με τους κανόνες της «κλασικής αφήγησης», που αφορούν τη γραμμικότητα και τη συνέχεια του έργου, μέσα από την ανάλυση επιλεγμένων παραδειγμάτων.

• **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τη μορφή συγγραφής ενός σεναρίου οπτικοακουστικού έργου,
- Συγκρίνουν ένα σενάριο με ένα λογοτεχνικό κείμενο,
- Αναγνωρίζουν την αναγκαιότητα οπτικοποίησης του σεναρίου με σειρά σκίτσων – σχεδίων (storyboard), που απεικονίζουν τα πλάνα της ιστορίας υποδεικνύοντας τον τρόπο αφήγησης και παρέχουν πληροφορίες για τα σκηνικά, τις γωνίες λήψης, την κίνηση της κάμερας, τον φωτισμό,
- Ορίζουν τα βασικά μέρη ενός κλασικού σεναρίου μυθοπλασίας, διακρίνοντας τις σκηνές του (breakdown),
- Καταγράφουν την κλιμάκωση σε δεδομένο σενάριο-παράδειγμα, περιγράφοντας τις έννοιες της πλοκής και του ρυθμού της αφήγησης,
- Ορίζουν τις έννοιες ρεπεράζ (repeage), ντεκουπάζ (decoupage), κάδρο, σκηνή, πλάνο, σεκάνς,
- Επιλέγουν τις κατάλληλες αναλογίες (aspect ratio) των κάδρων,
- Διακρίνουν τη θέση, την απόσταση, τις γωνίες λήψης και τις κινήσεις της κάμερας,

- Αναγνωρίζουν διαφορετικά είδη συνδέσμων των πλάνων (ρακόρ) σε μεταβάσεις από ένα πλάνο στο επόμενο, εφαρμόζοντας βασικούς κανόνες οπτικής – ηχητικής συνέχειας,
- Εκτιμούν τον ρόλο του/της σκηνοθέτη/τιδας,
- Περιγράφουν ενδεχόμενα μοντέλα συνεργασίας μεταξύ σκηνοθέτη/τιδας και μοντέρ/έζ συγκρίνοντας μελέτες περίπτωσης,
- Αναλύουν ένα σενάριο-παράδειγμα ταινίας μικρού μήκους ή ενός διαφημιστικού spot,
- Αξιολογούν το σενάριο ενός τρέιλερ ή ενός ντοκιμαντέρ της επιλογής τους,
- Συνθέτουν ένα μικρό σενάριο μυθοπλασίας ή ενός κόμικ, τηρώντας τους κανόνες της κλασικής αφήγησης,
- Παρακολουθούν γυρίσματα της παραγωγής ενός οπτικοακουστικού έργου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2).

2.2.2. ΑΡΧΕΣ ΨΗΦΙΟΠΟΙΗΣΗΣ & ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΗΧΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές ψηφιοποίησης & επεξεργασίας ήχου» έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες στις βασικές αρχές της φυσικής του ήχου και τη θεωρία της μουσικής, ώστε να αντιληφθούν τις δυνατότητες και τους περιορισμούς της ηχητικής σύνθεσης, η οποία αποτελεί αναπόσπαστο μέρος μιας οπτικοακουστικής αφήγησης. Παρουσιάζονται τα βασικά είδη στην ιστορία της δυτικής μουσικής (μπαρόκ, κλασικισμός, ρομαντισμός κ.λπ.), της εξω-δυτικής μουσικής (jazz, ethnic), της κινηματογραφικής μουσικής και της ελληνικής μουσικής (παραδοσιακή, λαϊκή, ρεμπέτικο), εμβαθύνοντας στην αξιοποίηση της εκφραστικής δύναμης του ήχου και της μουσικής, ως πολιτισμικό φαινόμενο μέσα από οπτικο-ακουστικό υλικό. Οι τρόποι χρήσης και οι λειτουργίες της μουσικής είναι πολλαπλοί, οδηγούν στη συμπλήρωση εικόνων, στην επέκταση νοημάτων και προσφέρουν, ενισχύοντας το συναίσθημα, τη λυρική διάσταση που οι εικόνες από μόνες τους αδυνατούν να αποδώσουν. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες μέσα από παραδείγματα εξοικειώνονται με τη μουσική ορολογία, κατανοούν τις σύγχρονες αισθητικές τάσεις, μεθόδους και τρόπους εκτίμησης και περιγραφής του ήχου, αναφορικά με την πειραματική καλλιτεχνική ηχητική δημιουργία. Μέσα από την ακρόαση μουσικών έργων και τη συζήτηση γνωρίζουν νέους τρόπους έκφρασης, που αφορούν την αισθητική αναζήτηση και τον πειραματισμό, με στόχο την καλλιέργεια της καλλιτεχνικής τους αισθητικής και την

απόκτηση κατάλληλων γνώσεων στα δομικά και υφολογικά στοιχεία μιας μουσικής σύνθεσης – ηχητικού υλικού και μοτίβων, με την παράλληλη επίδειξη κατάλληλου λογισμικού.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ήχου: Adobe Audition, Logic Pro X, Cubase, Sound Force, Cool Edit Pro ή ανάλογο (ενδεικτικά Audacity, Ocenaudio, Ardour κ.ά.).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Περιγράφουν τον τρόπο μετάδοσης των ηχητικών κυμάτων, ορίζοντας τα βασικά χαρακτηριστικά τους (συχνότητα, περίοδος, μήκος κύματος, πλάτος ταλάντωσης, χρόνος και κυματομορφή),
- Περιγράφουν τα φαινόμενα: ανάκλαση, περίθλαση, διάθλαση, συμβολή του ήχου,
- Αναγνωρίζουν τις ιδιότητες του ήχου (τόνος, ένταση, χροιά, διάρκεια),
- Κατανοούν τους όρους: μουσική, μουσικότητα, «musicising», μουσική κουλτούρα, ηχητική στάθμη, μέτρο, τέμπο, μελωδία, αρμονία, ρυθμός,
- Αναγνωρίζουν το μουσικό ύφος ενός συνθέτη, μιας σχολής ή μιας εποχής, όπως και τα διαχρονικά μουσικά στυλ με τους σημαντικότερους μεγάλους συνθέτες,
- Κατονομάζουν τα κυριότερα μουσικά όργανα (είδη, χαρακτηριστικά),
- Αναφέρουν τεχνικές σύνθεσης και την έννοια της ενορχήστρωσης,
- Αντιλαμβάνονται την ψυχολογική απόκριση ενός ακροατή στα διάφορα είδη μουσικής (επιλεκτική συνδυαστική ικανότητα της ακοής),
- Αναλύουν την ψυχολογική αλληλεπίδραση σύζευξης ήχου και εικόνας,
- Περιγράφουν τη διαδικασία του μιξάζ σε κατάλληλο λογισμικό επεξεργασίας ήχου,
- Αναφέρουν τις βασικές αρχές λειτουργίας μουσικής και ειδικών εφέ σε μια ταινία (λόγοι έναρξης – χρήσης),
- Αναγνωρίζουν τις ειδικές απαιτήσεις που απορρέουν από την ανάπτυξη ή χρήση ενός συστήματος ψηφιακής επεξεργασίας ήχου,
- Κατανοούν την ηχογραφημένη κινηματογραφική μουσική (soundtrack) και τον συγχρονισμό με εικόνες,
- Κατανοούν τον (διαφορετικό) ρόλο της μουσικής στις εκάστοτε κοινωνίες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (2), Σύνολο (2).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ;

2.3.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΡΑΦΙΚΩΝ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας Γραφικών» αναφέρεται σε τεχνικές και μεθόδους δημιουργίας διανυσματικών γραφικών (vector) για εφαρμογές όπως χαρκτήρες, περιβάλλοντα εικονογράφησης, Banners, συσκευασίες, εξώφυλλα κ.ά. Οι πολύπλοκοι σχεδιασμοί, για να είναι λειτουργικοί, (συντομία χρόνου εργασίας, συμφέρουσα σειρά σχεδιασμού, ευκολία διορθώσεων κ.ά.), είναι σκόπιμο να ακολουθούν στρατηγική ενεργειών. Ο πλούτος των τεχνικών και οι συνδυασμοί τους επιτρέπουν μεγάλη ευελιξία ενεργειών, η οποία προσαρμόζεται στις εκάστοτε σχεδιαστικές ανάγκες. Οι ανάγκες ορίζονται και οργανώνονται συνήθως στην αρχή των επεξεργασιών, αλλά προσαρμόζονται και κατά τη διάρκεια του σχεδιασμού. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τη δέουσα σειρά εργασιών για την οπτική προσέγγιση μιας ιδέας, παρουσιάζονται προχωρημένες τεχνικές και μέθοδοι σχεδιασμού, όπως οι λειτουργίες των φίλτρων τεχνοτροπιών εμφάνισης (Effect Gallery), της δημιουργίας μασκών απόκρυψης αντικειμένων, της μετατροπής γραφικού δύο διαστάσεων (2D) σε τρεις διαστάσεις (3D), της δημιουργίας γραμμικών και περιστροφικών μοτίβων κ.ά. Επίσης, αναφέρονται οι κατάλληλοι τύποι αποθήκευσης και εκτύπωσης αρχείων (.ai, .eps, .pdf), είτε για επεξεργασία σε επόμενο χρόνο είτε για διανομή, δημοσίευση και εκτύπωση.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Συνθέτουν γραφικά με κείμενα, εικόνες, σχήματα, γραμμές και χρώματα,
- Αναλύουν μια ιδέα, ένα προσχέδιο ή ένα υπόδειγμα στα επιμέρους στοιχεία τους με στόχο τη συμφέρουσα ποιοτικά και χρονικά σχεδιαστική λύση,
- Μεθοδεύουν τη σειρά σχεδιασμού ξεκινώντας από απλά σχήματα και γραμμές προς σύνθετα αντικείμενα με επιπλέον εφαρμογή στίλ, φίλτρων, μασκών κ.ά.,
- Κατονομάζουν τα φίλτρα παραμόρφωσης σχημάτων και υφών, όπως και προσομοίωσης καλλιτεχνικών στίλ (Effect Gallery),
- Περιγράφουν τις τεχνικές απόκρυψης αντικειμένων (mask-Layers),
- Μετασχηματίζουν ένα γραφικό από δύο διαστάσεις (2D) σε τρεις διαστάσεις (3D),
- Εφαρμόζουν στα γραφικά στίλ όπως σκιά, διαβαθμισμένη διαφάνεια, εσωτερική – εξωτερική λάμψη κ.ά.,

- Προσαρμόζουν αντικείμενα σε πλέγμα προοπτικής για τη δημιουργία βάθους πεδίου (Perspective Tool),
- Τοποθετούν κείμενα σε οριζόντιες και κάθετες αράδες, σε παραλληλόγραμμες στήλες σε ακανόνιστα σχήματα και σε ελεύθερες διαδρομές,
- Μετατρέπουν τυπογραφικούς χαρακτήρες σε επεξεργάσιμες διαδρομές (Path),
- Δημιουργούν γραφήματα σε καρτεσιανό σύστημα και σε μορφή πίτας,
- Χρησιμοποιούν βιβλιοθήκες τυποποιημένων χρωμάτων, μοτίβων (Swatch Libraries) και σχημάτων (Symbols),
- Ετοιμάζουν αρχεία κατάλληλα για εκτύπωση με την προσθήκη τυπογραφικών σημαδιών (Crop Marks),
- Αποθηκεύουν τις εργασίες τους σε κατάλληλο τύπο αρχείου (.ai, .eps, pdf) για διανομή, δημοσίευση και εκτύπωση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.3.B. ΑΡΧΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές εικονογράφησης», σε συνέχεια της ενότητας «Σύνθεση & Χρώμα», έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, μέσω πειραματισμού, στις βασικές αρχές και τους κανόνες οπτικής – εικαστικής απεικόνισης, ερμηνείας ή αφήγησης μιας έννοιας, μιας ιδέας, ενός μηνύματος, ενός ποιήματος, του εξωφύλλου ενός βιβλίου, με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πενάκι, ποικιλία χρωματικών υλικών, όπως ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπρες, παστέλ, αερογράφο κ.λπ.). Η εικονογράφηση, ως παγκόσμια αναγνωρίσιμη γλώσσα οπτικής επικοινωνίας, ξεκίνησε παράλληλα με την ιστορία του ανθρώπου (εικονογράφηση σε σπήλαια) και εξελίσσεται συνεχώς, συνδυάζοντας τις κλασικές μορφές τέχνης, όπως η ζωγραφική και το σχέδιο, με τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνικές. Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η οπτικοποίηση – αφήγηση ενός θέματος μέσω εκφραστικών εικόνων που περιγράφουν ή μεταφέρουν πληροφορίες, ενισχύοντας το ενδιαφέρον και την κατανόηση του παρατηρητή, με προσωπικό ύφος και χρήση ποικίλων μεικτών τεχνικών. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τα υλικά και τα μέσα εικονογράφησης, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή και ομαδικών μοναδικών προσεγγίσεων των έργων τους, μέσω της διαδικασίας προσχεδίων – διορθώσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν εικονογραφήσεις – αφηγήσεις συγκεκριμένων θεμάτων, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών, που αφορούν εικόνες, ρεαλιστικές – στιλιζαρισμένες – πολυσύνθετες, στατικές ή κινούμενες, αφαιρετικές ή εμπλουτισμένες με τήρηση περιορισμών και χρονοδιαγραμμάτων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Θέματα που δύνανται να πραγματευτούν αφορούν τη δημιουργία εκφραστικών εικόνων, μέσω οπτικοποίησης με προορισμό εφημερίδες, περιοδικά, διαφημίσεις, αφίσες, βιβλία (παιδικά, σχολικά, επιστημονικά, ιστορικά, τεχνικά – ειδικεύσεων κ.λπ.), εξώφυλλα περιοδικών εκδόσεων και βιβλίων, συσκευασίες, ευχετήριες κάρτες, CD-DVD, τίτλους τηλεοπτικών ή κινηματογραφικών ταινιών κ.ά.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα και τη σημασία στη λεπτομέρεια σε δημοσιευμένα έργα επώνυμων εικονογράφων,
- Πειραματίζονται μέσω προσκεδίων για παραγωγή εναλλακτικών συνθέσεων με έμφαση στο ιδιαίτερο μήνυμα ή το περιεχόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τυχόν τεχνικούς περιορισμούς,
- Παρατηρούν και αποτυπώνουν στο χαρτί τον κόσμο που βλέπουν ή φαντάζονται, με μετάβαση από τις τρεις στις δύο διαστάσεις, βάσει των αναγκών κάθε έργου,
- Κατανοούν τις βασικές έννοιες οπτικής αντίληψης και σημειολογίας, προτείνοντας σχεδιαστικές λύσεις με προσωπικό ύφος,
- Ορίζουν το σημαίνον (signifier) και το σημαίνόμενο (signified), περιγράφοντας τα βασικά χαρακτηριστικά των οπτικών μηνυμάτων ενός έργου,
- Διαχειρίζονται διαφορετικούς τρόπους εικαστικής απόδοσης των εικόνων βάσει του πολιτιστικού/κοινωνικού, διεθνοποιημένου πλαισίου,
- Εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές, ανάλογα με το είδος εικονογράφησης,
- Διερευνούν το νόημα κάθε έργου αποδίδοντάς το με χρήση κατάλληλων εικαστικών εργαλείων και μέσων,
- Εικονογραφούν έννοιες και ιδέες μέσω της τυπογραφίας, των σχημάτων και των χρωμάτων,
- Διαχειρίζονται διαφορετικά μέσα και υλικά, χρώματα και σχέδια, βάσει του αντικειμένου κάθε έργου,
- Κατανοούν και αποδίδουν οπτικά έννοιες που προέρχονται από άλλες περιοχές τέχνης (λογοτεχνία, κινηματογράφο, μουσική κ.λπ.) με εικαστική προσέγγιση,
- Αντιμετωπίζουν μεθοδικά τα συνθετικά προβλήματα που προκύπτουν από τις ατομικές – ομαδικές καλλιτεχνικές προτάσεις τους, προσαρμοζόμενοι/ες στις νέες εικαστικές αντιλήψεις,
- Δημιουργούν λεπτομερή τελικά σχέδια σε κατάλληλο υπόστρωμα και την απαιτούμενη σήμανση,
- Σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία έργων τρίτων σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία περί λογοκλοπής,

- Παρουσιάζουν και υποστηρίζουν τεκμηριωμένα το προσωπικό – ομαδικό τους έργο,
- Αρχιεθετούν τις εργασίες τους σε φακέλους (portfolio) για προστασία, επίδειξη και πιθανή μελλοντική επεξεργασία.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.3.Γ. ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΣΚΙΤΣΟΥ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές Δημιουργίας Σκίτσου», σε συνέχεια της ενότητας «Αρχές ελεύθερου σχεδίου», έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, μέσω πειραματισμού, στις βασικές αρχές και τους κανόνες οπτικής απεικόνισης, μιας έννοιας, μιας ιδέας, ενός μηνύματος, με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, πενάκι, ποικιλία χρωματικών υλικών, όπως ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπερες κ.λπ.). Η σκιτσογραφία, ως παγκόσμια αναγνωρίσιμη γλώσσα οπτικής επικοινωνίας, ξεκίνησε παράλληλα με την ιστορία του ανθρώπου (εικονογράφηση σε σπήλαια) και εξελίσσεται συνεχώς, συνδυάζοντας τις κλασικές μορφές τέχνης, όπως η ζωγραφική και το σχέδιο, με τις σύγχρονες ψηφιακές τεχνικές. Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι η οπτικοποίηση ενός θέματος μέσω εκφραστικών σκίτσων που περιγράφουν ή μεταφέρουν πληροφορίες ενισχύοντας το ενδιαφέρον και την κατανόηση του παρατηρητή, με προσωπικό ύφος και χρήση ποικίλων μεικτών τεχνικών. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται θέματα που αφορούν τα υλικά και τα μέσα σκιτσογραφίας, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή και ομαδικών μοναδικών προσεγγίσεων των έργων τους, μέσω της διαδικασίας προσχεδίων – διορθώσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν σκίτσα, φιγούρες ηρώων, χαρακτήρες με εκφράσεις και συναισθήματα, γελοιογραφίες και καρικατούρες, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών, που αφορούν εικόνες απλοποιημένες, σχηματοποιημένες, στιλιζαρισμένες, στατικές ή κινούμενες, αφαιρετικές ή εμπλουτισμένες με τήρηση περιορισμών και χρονοδιαγραμμάτων. Θέματα που δύνανται να πραγματεύονται αφορούν τη δημιουργία εκφραστικών σκίτσων, μέσω οπτικοποίησης με προορισμό τον περιοδικό Τύπο, διαφημίσεις, βιβλία κ.ά.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Αναπτύσσουν την παρατηρητικότητα και τη σημασία στη λεπτομέρεια επί δημοσιευμένων έργων επώνυμων σκιτσογράφων,
- Κατανοούν την αξία του μηνύματος ενός σκίτσου, μιας γελοιογραφίας, μιας καρικατούρας,

- Σχεδιάζουν προσχέδια και γρήγορα σκίτσα ενός θέματος για την επιλογή και τη δημιουργία του τελικού σκίτσου, καθώς και την απόδοσή του με μελάνι,
- Μελετούν τις ανθρώπινες αναλογίες, καθώς και των άλλων μορφών ζωής,
- Εφαρμόζουν σχεδιαστικά τις αναλογίες της ανθρώπινης φιγούρας και άλλων έμβιων όντων,
- Δημιουργούν φιγούρες – ήρωες – χαρακτήρες υπό διάφορες οπτικές γωνίες, βάσει μοντέλων με τήρηση των αναλογιών,
- Αποδίδουν εκφράσεις και συναισθήματα στις φιγούρες, όπως θυμό, χαρά, έκπληξη, θαυμασμό, ντροπή, απορία, ματαίωση, απογοήτευση κ.λπ.,
- Σκιαγραφούν κατάλληλα τα σκίτσα τους μελετώντας τις φόρμες κάθε μορφής,
- Δημιουργούν πορτρέτα – καρικατούρες προσώπων (κωμική παραμόρφωση), για τονισμό κάποιου γεγονότος,
- Σχεδιάζουν πρωτότυπες γελοιογραφίες για καυστικό σχολιασμό της επικαιρότητας, ακολουθώντας κατάλληλες τεχνικές,
- Επινοούν τη δική τους μοναδική γραφή απόδοσης των σκίτσων τους,
- Χρωματίζουν τα σκίτσα τους είτε αναλογικά στο χέρι είτε μέσω κατάλληλου λογισμικού επεξεργασίας εικόνας (π.χ. Coloring στο Photoshop),
- Προάγουν την ελεύθερη και επαγωγική σκέψη.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.3.Δ. ΑΡΧΕΣ ΚΙΝΟΥΜΕΝΗΣ ΕΙΚΟΝΑΣ (ANIMATION)

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Αρχές κινούμενης εικόνας – 2D animation» έχει σκοπό να εισαγάγει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες, μέσω πειραματισμού, στις βασικές αρχές και τις τεχνικές ανάπτυξης οπτικοακουστικών έργων εμψύχωσης (2D animation), περιλαμβάνοντας τη σύλληψη της ιδέας, τη συγγραφή του σεναρίου, τη δημιουργία του εικαστικού περιεχομένου (concept art) με αισθητικό ύφος, των χαρακτήρων των πρωτότυπων ηρώων, ως ιδέα και ως εικόνα, το εικονογραφημένο σενάριο (storyboard), την ανάπτυξη της κίνησης (εμψύχωση), την εισαγωγή και επεξεργασία ήχου, το μοντάζ και την τελική παραγωγή (post-production) του οπτικοακουστικού έργου. Έμφαση δίνεται στην ανάλυση της κινησιολογίας του ήρωα με προσθήκη ανθρώπινων χαρακτηριστικών στοιχείων, όπως αδυναμίες και προτερήματα, σκέψεις και συναισθήματα, που οδηγούν στην πλοκή της ιστορίας,

είτε με αναλογικά μέσα είτε μέσω ψηφιακής επεξεργασίας ή μεικτών τεχνικών. Το animation χρησιμοποιείται στη βιομηχανία της ψυχαγωγίας, τη διαφήμιση, το μάρκετινγκ, την τηλεόραση, το διαδίκτυο, το εμπόριο, την αρχιτεκτονική και τη μηχανική με πολλαπλούς τρόπους. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες έρχονται σε επαφή με την ιστορία της τέχνης της εμφύχωσης (animation), καθώς και με τις βασικές θεωρητικές αρχές, αλλά και τα απαραίτητα πρακτικά εργαλεία, προκειμένου να δημιουργήσουν μια ταινία animation, είτε με παραδοσιακά είτε με ψηφιακά μέσα και τις νέες τεχνολογίες για καλλιτεχνικούς ή εμπορικούς σκοπούς κατά παραγγελία (commissioned).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας κινούμενης εικόνας – δημιουργίας βίντεο: Adobe Premiere, Adobe After Effects ή ανάλογο (Ενδεικτικά Adobe Character Animator, Storyboarder).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι /ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Μελετούν και αναλύουν έργα δισδιάστατης σχεδιοκίνησης (2D animation) τρίτων δημιουργών, αναπτύσσοντας την κριτική ικανότητα σε ζητήματα αισθητικής και κατανόησης των μέσων και τεχνικών,
- Κατανοούν τα αίτια της οπτικής ψευδαίσθησης της κίνησης, που οφείλεται στη φυσιολογία του ανθρώπινου ματιού (μετέικασμα),
- Κατανοούν τους κανόνες επιλογής των πλάνων και των σχέσεων μεταξύ τους,
- Δημιουργούν σειρά επιπέδων εργασίας με κατάλληλο περιβάλλον (φόντο) σε κατάλληλη σειρά για την προετοιμασία της κινούμενης εικόνας,
- Δημιουργούν φιγούρες – ήρωες ως φυσικές οντότητες με ανθρώπινη ή μη μορφή, έτοιμους για εμφύχωση με σχεδιαστικά – εκφραστικά στοιχεία και ταυτότητα, ενσωματωμένους στο περιβάλλον (background),
- Σχεδιάζουν θέσεις-κλειδιά ως αγκυρώσεις (segment) εφαρμόζοντας κίνηση σε άξονες (animated spots),
- Κινούν τους ήρωες, ανθρώπινες ή ανθρωπόμορφες φιγούρες, με άρτια κίνηση και προσδιορισμό χρονικής διάρκειας (duration) ανά δευτερόλεπτο (frames per second – FPS),
- Προσθέτουν φωτορεαλισμό (rendering) και τίτλους αρχής, τέλους και ενδιάμεσους,
- Επεξεργάζονται χρωματικά (color correction) τις εικόνες για ομαλοποίηση των πλάνων ως προς τα επίπεδα φωτεινότητας (levels), την αντίθεση (contrast), την ισορροπία (hue, saturation, luminance) κ.λπ.,

- Προσθέτουν κατάλληλα ηχητικά εφέ, διαλόγους, θορύβους, ατμόσφαιρες και μουσική για ανάδειξη της αφήγησης και έμφαση στη συναισθηματική συμμετοχή του θεατή με συγχρονισμό εικόνας (video) και ήχου (audio),
- Δημιουργούν ειδικά εφέ για σύνθεση του υλικού (compositing), ώστε η ταινία να αποκτά αφηγηματική μορφή, νοηματική συνοχή και οπτικό ρυθμό,
- Δημιουργούν ολοκληρωμένα έργα κινούμενης δισδιάστατης εικόνας με αποθήκευση – εξαγωγή (movie export) σε κατάλληλο τύπο αρχείου (Mp4),
- Παρουσιάζουν τα έργα τους μετά από κατάλληλο σχολιασμό και αξιολόγηση.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4).

2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές εικονογράφησης», ως συνέχεια της ενότητας «Αρχές εικονογράφησης», αναφέρεται στις μεθόδους, τα υλικά, τα μέσα, καθώς και τις σύνθετες τεχνικές οπτικής – εικαστικής απεικόνισης σειράς εικόνων, που αφορούν την αφήγηση μιας ιστορίας, ενός παραμυθιού, ενός μυθιστορήματος, με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πένακι, ποικιλία χρωστικών υλικών και μέσων, όπως ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπερες, παστέλ, αερογράφο κ.λπ.), αλλά και μέσω σχεδιαστικών προγραμμάτων (Digital Painting) ή μεικτών τεχνικών. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται ειδικά θέματα που αφορούν τα υλικά και τα μέσα εικονογράφησης, την πρακτική της αφήγησης και του σχεδιασμού, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή και ομαδικών μοναδικών προσεγγίσεων των έργων μέσω της διαδικασίας προσχεδίων – διορθώσεων – τελικών προτάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν εικονογραφήσεις – αφηγήσεις με μοναδικούς πρωτότυπους ήρωες συγκεκριμένων θεμάτων βάσει κειμένων, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών, που αφορούν εικόνες, ρεαλιστικές – στιλιζαρισμένες – πολυσύνθετες, στατικές ή κινούμενες, αφαιρετικές ή εμπλουτισμένες, με τήρηση περιορισμών και χρονοδιαγραμμάτων. Θέματα που δύνανται να πραγματεύονται αφορούν τη δημιουργία σειράς εκφραστικών εικόνων, μέσω οπτικοποίησης με προορισμό περιοδικές εικονογραφημένες εκδόσεις, βιβλία (παιδικά, σχολικά, επιστημονικά, ιστορικά, τεχνικά – ειδικεύσεων, μόδας κ.λπ.), τίτλους αρχής – τέλους τηλεοπτικών σειρών ή κινηματογραφικών ταινιών, τεχνικές οδηγίες, e-books, ιστότοπους και άλλες ψηφιακές εφαρμογές. Τελειοποιούν τα έργα τους στο χέρι ή/και με ψηφιοποίησή τους και ειδική επεξεργασία μέσω λογισμικών ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας (Coloring π.χ. στο Photoshop) ή/και βίντεο.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Μελετούν και αναλύουν έργα καταξιωμένων εικονογράφων με αναλυτική και κριτική σκέψη, παρακολουθώντας παράλληλα τις σύγχρονες τάσεις,
- Αναλύουν τη χρήση του εικονικού και ανεικονικού κώδικα στον γραφικό σχεδιασμό,

- Συλλαμβάνουν και αποτυπώνουν ιδέες με αφηγηματικές εικόνες βάσει κειμένου,
- Επινοούν και σχεδιάζουν ήρωες με αναλογίες (πρόσωπα, εκφράσεις, φιγούρες, κίνηση, εποχή, ενδυμασία, αξεσουάρ),
- Σχεδιάζουν σειρά εικόνων που αφορούν το ίδιο θέμα αποτυπώνοντας τα σημαντικότερα σημεία ενός κειμένου,
- Εφαρμόζουν την ίδια τεχνοτροπία σχεδιασμού στο σύνολο των εικόνων που αφορούν το ίδιο θέμα για εξασφάλιση της αισθητικής ισορροπίας και οπτικής συνέπειας,
- Διακρίνουν το εικονογραφημένο βιβλίο (illustrated book), στο οποίο οι εικόνες αφηγούνται πιστά το λεκτικό κείμενο από το εικονοβιβλίο (picture book), όπου οι εικόνες μπορούν να προσθέτουν στοιχεία σε αυτό, να το επεκτείνουν, να το ερμηνεύουν ή και να το ανατρέπουν,
- Εικονογραφούν το εξώφυλλο και τις εσωτερικές σελίδες παιδικών βιβλίων με ίδιο ύφος,
- Δημιουργούν τα έργα τους με προοπτική για απόδοση βάθους,
- Σαρώνουν ένα σχέδιό τους μέσω σαρωτή (scanner) για χρωματική διόρθωση (color correction, lighting/shading) με ψηφιακά πινέλα (digital coloring) και προσθήκη ειδικών εφέ,
- Σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία έργων τρίτων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία περί λογοκλοπής,
- Παρουσιάζουν και υποστηρίζουν τεκμηριωμένα το προσωπικό – ομαδικό τους έργο,
- Αποθηκεύουν και αρχειοθετούν ηλεκτρονικά τις εργασίες τους (e-portfolio) για φύλαξη, επίδειξη και πιθανή μελλοντική επεξεργασία
- Παρουσιάζουν τα έργα τους σε κοινό.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.4.B. ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Εφαρμογές σκιτσογραφίας», ως συνέχεια της ενότητας «Αρχές δημιουργίας σκίτσου», αναφέρεται στις μεθόδους, τα υλικά, τα μέσα, καθώς και στις σύνθετες τεχνικές οπτικής απεικόνισης σειράς σκίτσων, που αφορούν την αφήγηση μιας ιστορίας, ενός παραμυθιού, ενός μυθιστορήματος, μιας τηλεοπτικής σειράς, ενός ντοκιμαντέρ, μιας κινηματογραφικής ταινίας, μιας τηλεοπτικής διαφήμισης, με αναλογικά μέσα και υλικά (μολύβι, κάρβουνο, πενάκι, ποικιλία χρωστικών υλικών, όπως ξυλομπογιές νερού, ακουαρέλες, τέμπρες κ.λπ.), αλλά και μέσω σχεδιαστικών προγραμμάτων ή μεικτών τεχνικών. Ως προς το περιεχόμενο της

μαθησιακής ενότητας, εξετάζονται ειδικά θέματα που αφορούν τα υλικά και τα μέσα σκιτσογραφίας, την πρακτική της αφήγησης και του σχεδιασμού, καθώς και την κριτική ανάλυση των ατομικών ή και ομαδικών μοναδικών προσεγγίσεων των έργων μέσω της διαδικασίας προσχεδίων – διορθώσεων – τελικών προτάσεων. Οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να δημιουργήσουν αφηγήσεις μέσω ακολουθίας διαδοχικών σκίτσων, με μοναδικούς πρωτότυπους ήρωες, συγκεκριμένων θεμάτων βάσει σεναρίων, μέσω ποικίλων συνδυαστικών τεχνικών, με θέματα που αφορούν την αφήγηση ενός κωμικού περιστατικού, μιας ιστορίας μυστηρίου, μιας περιπέτειας, ενός μυθιστορήματος, με μορφές απλοποιημένες, στιλιζαρισμένες, αφαιρετικές, στατικές ή κινούμενες, με τήρηση περιορισμών και χρονοδιαγραμμάτων. Δημιουργούν επίσης σειρές κόμικς (comic-strip), έγχρωμων ή ασπρόμαυρων, με διάφορα θέματα επικαιρότητας, πολιτικά, κοινωνικά, αστυνομικά, σούπερ ηρώων κ.λπ., με τυπικό διάλογο τυπωμένο σε balloons, είτε ως οριζόντια ταινία είτε σε μεγαλύτερη ακολουθία τέτοιων λωρίδων και προορισμό περιοδικές εκδόσεις, αυτόνομες ή μέρους αυτών, όπως και σειρές cartoons με χιουμοριστική διάθεση. Σχεδιάζουν ακόμη το storyboard (αφήγηση με ακολουθία γρήγορων σκίτσων, πλάνο με πλάνο) ενός βίντεο, ενός ντοκιμαντέρ, μιας τηλεοπτικής σειράς ή μιας κινηματογραφικής ταινίας, ως σημαντικό μέρος της διαδικασίας προ-παραγωγής (pre-production process), βάσει σεναρίου, που αποτελείται από σειρά σκίτσων, που αφορούν τις βασικές σκηνές, με χρονολογική σειρά και διευκρινιστικές οδηγίες για το γύρισμα ως προς τις θέσεις της κάμερας, το είδος και τη διάταξη των πλάνων, τον φωτισμό, τον ήχο κ.λπ. Τελειοποιούν τα έργα τους στο χέρι ή/και με ψηφιοποίησή τους και ειδική επεξεργασία μέσω λογισμικών ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας (Coloring, π.χ. στο Photoshop) ή/και βίντεο.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής χαρτογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Μελετούν και αναλύουν έργα καταξιωμένων σκιτσογράφων με αναλυτική και κριτική σκέψη, παρακολουθώντας παράλληλα τις σύγχρονες τάσεις,
- Συλλαμβάνουν και αποτυπώνουν ιδέες μέσω αφηγηματικών σκίτσων,
- Επινοούν και σχεδιάζουν ήρωες με αφαιρετική απόδοση (πρόσωπα, φιγούρες, κίνηση, εποχή, ενδυμασία, αξεσουάρ),
- Σχεδιάζουν σε διαδοχική, άρτια κίνηση ανθρώπινες ή ανθρωπόμορφες φιγούρες – ήρωες με αίσθηση της χρονικής διάρκειας (timing),

- Δημιουργούν σειρές κόμικς (comic-strip), έγχρωμες ή ασπρόμαυρες με θέματα επικαιρότητας, πολιτικά, κοινωνικά, αστυνομικά, σούπερ ηρώων κ.λπ.,
- Σχεδιάζουν σειρές cartoons με χιουμοριστική διάθεση,
- Περιγράφουν τα είδη storyboard και τις τεχνικές δημιουργίας τους,
- Σχεδιάζουν ένα storyboard (αφήγηση με γρήγορα σκίτσα) με τις βασικές σκηνές για δημιουργία ενός οπτικοακουστικού έργου, όπως βίντεο ή τηλεοπτικής σειράς ή κινηματογραφικής ταινίας κ.ά., με θέσεις – κλειδιά και οδηγίες (θέσεις κάμερας, είδος και διάταξη πλάνων, φωτισμός, ήχος),
- Σαρώνουν τα σχέδιά τους μέσω σαρωτή (scanner) για χρωματική επεξεργασία (color correction, lighting/shading) με ψηφιακά πινέλα (digital coloring) και προσθήκη ειδικών εφέ,
- Σέβονται την πνευματική ιδιοκτησία έργων τρίτων, σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία περί λογοκλοπής,
- Παρουσιάζουν και υποστηρίζουν τεκμηριωμένα το προσωπικό ή ομαδικό τους έργο,
- Δημιουργούν χαρτοφυλάκιο γραφικού σχεδιασμού με τις εργασίες τους για επίδειξη σε μελλοντικούς πελάτες ή σε μελλοντικούς εργοδότες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (6), Σύνολο (6).

2.4.Γ. ΨΗΦΙΑΚΗ ΑΦΗΓΗΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Ψηφιακή αφήγηση» αναφέρεται σε διαθεματικές εργασίες – projects εξαμήνου, που αναλαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι/ες και αφορούν ολοκληρωμένες μελέτες έργων εικονογράφησης, σκιτσογραφίας και κινούμενης εικόνας, μέσω προχωρημένων σύνθετων τεχνικών, είτε με αναλογικά μέσα και υλικά είτε μέσω ψηφιακής επεξεργασίας, αλλά και μεικτών τεχνικών. Ως προς το περιεχόμενο της μαθησιακής ενότητας, οι εκπαιδευόμενοι/ες καλούνται να συνδυάσουν τις γνώσεις και δεξιότητες που απέκτησαν από όλες τις μαθησιακές ενότητες σκισάροντας κόμικς, εικονογραφώντας διάφορες εκδόσεις, δημιουργώντας ταινίες κινούμενης εικόνας κ.λπ.

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιακής διανυσματικής εικόνας: Adobe Illustrator ή ανάλογο (ενδεικτικά CorelDraw, Affinity Designer, Inkscape).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας ψηφιογραφικής εικόνας: Adobe Photoshop ή ανάλογο (ενδεικτικά Corel PaintShop Pro, Gimp, Affinity Photo, Painter).

Προτεινόμενο λογισμικό επεξεργασίας κινούμενης εικόνας – δημιουργίας βίντεο: Adobe Premiere, Adobe After Effects ή ανάλογο (Ενδεικτικά Adobe Character Animator, Storyboarder).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι εκπαιδευόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- Σχεδιάζουν και υλοποιούν εικονογραφημένα σενάρια, όπως παραμύθια, μυθιστορήματα, κόμικς κ.ά.,
- Δημιουργούν αφηγηματικά βίντεο, όπως ντοκιμαντέρ, διαφημιστικά σποτ, τίτλους αρχής-τέλους κ.ά.,
- Δημιουργούν με σκίτσα το storyboard μιας υπαρκτής κινηματογραφικής ταινίας, μιας ταινίας κινουμένων σχεδίων δικής τους έμπνευσης κ.ά.,
- Σχεδιάζουν ταινία κινουμένων σχεδίων με δημιουργία κατάλληλου σεναρίου και ενσωμάτωση ήχου,
- Επανασχεδιάζουν την οπτική ταυτότητα υπαρκτής εταιρείας από το σήμα-λογότυπο, την εταιρική ταυτότητα, εταιρικά έντυπα, διαφημιστικά έντυπα κ.λπ.,
- Εικονογραφούν τις συσκευασίες σειράς προϊόντων υπαρκτής εταιρείας, των οποίων επανασχεδιάζουν το σήμα-λογότυπο,
- Δημιουργούν χαρτοφυλάκιο γραφικού σχεδιασμού με τις εργασίες τους για επίδειξη σε μελλοντικούς πελάτες ή σε μελλοντικούς εργοδότες.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (8), Σύνολο (8).

Γ2 – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας

1.1. Θεωρητική κατάρτιση

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Η θεωρητική κατάρτιση της ειδικότητας απαιτεί:

- Αίθουσα διδασκαλίας με δυνατότητα συσκότισης,
- Προβολέα ανάλυσης τουλάχιστον υψηλής ευκρίνειας (HD),
- Ηλεκτρονικό υπολογιστή συνδεδεμένο με τον προβολέα,
- Ηχεία συνδεδεμένα με τον υπολογιστή και τον προβολέα
- Βιβλιοθήκες εικόνων ή προμήθεια από σχετικές τράπεζες.

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Είναι επιθυμητό η παραπάνω λίστα αναγκαίου εξοπλισμού και μέσων διδασκαλίας να είναι διαθέσιμη σε κάθε μάθημα.

1.2. Εργαστήρια

Αναγκαίος εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Για τις εργαστηριακές μαθησιακές ενότητες της ειδικότητας απαιτείται πρόσβαση σε:

- Έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή ανά εκπαιδευόμενο/η με ηχεία, μικρόφωνο και ακουστικά,
- Έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή για τον εκπαιδευτή/τρια, σε δίκτυο, συνδεδεμένο με σύστημα προβολής σε μεγάλη οθόνη και ηχεία, ώστε να εξασφαλίζεται ικανοποιητική θέαση και ακρόαση από κάθε σημείο στην αίθουσα,
- Έναν επιτραπέζιο σαρωτή (scanner) A3,
- Ένα εκτυπωτή (printer) A3,
- Μία τουλάχιστον ψηφιακή κάμερα (video camera) με τρίποδο,
- Δυνατότητα απρόσκοπτης σύνδεσης στο διαδίκτυο,

- Κατάλληλο λογισμικό πρόσφατης έκδοσης, όπως προβλέπεται για όλες τις μαθησιακές ενότητες με άδειες χρήσης,
- Πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό γυρισμάτων ή αρχείου που απαιτείται για την υλοποίηση των ασκήσεων,
- Φωτοτράπεζες,
- Σχεδιαστήρια,
- Καβαλέτα.

Επιθυμητός εξοπλισμός και μέσα διδασκαλίας:

Για τα εργαστήρια της ειδικότητας είναι επιθυμητό να υπάρχει πρόσβαση σε:

- Έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή ανά εκπαιδευόμενο/η με ηχεία, μικρόφωνο και ακουστικά,
- Έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή για τον εκπαιδευτή/τρια, σε δίκτυο, συνδεδεμένο με σύστημα προβολής σε μεγάλη οθόνη και ηχεία, ώστε να εξασφαλίζεται ικανοποιητική θέαση και ακρόαση από κάθε σημείο στην αίθουσα,
- Έναν επιτραπέζιο σαρωτή (scanner) A3,
- Ένα εκτυπωτή (printer) A3,
- Μία τουλάχιστον ψηφιακή κάμερα (video camera) με τρίποδο,
- Δυνατότητα απρόσκοπτης σύνδεσης στο διαδίκτυο,
- Κατάλληλο λογισμικό πρόσφατης έκδοσης, όπως προβλέπεται για όλες τις μαθησιακές ενότητες με άδειες χρήσης,
- Πρωτογενές οπτικοακουστικό υλικό γυρισμάτων ή αρχείου που απαιτείται για την υλοποίηση των ασκήσεων,
- Φωτοτράπεζες,
- Σχεδιαστήρια,
- Καβαλέτα.

2. Διδακτική μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/τρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις εκπαιδευόμενους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των εκπαιδευόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης, υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών όπως ο καταγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις – απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους μέσα από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες –ατομικές ή/και ομαδικές– δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων δεξιοτήτων/ικανοτήτων καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα, προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων («project»), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου παραγωγικού τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας

εκπαιδευτών/τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου project.

3. Υγεία και ασφάλεια κατά τη διάρκεια της κατάρτισης

Για την προστασία των εκπαιδευόμενων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΙΕΚ, όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης/μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν.3850/2010), όπως ισχύει,
- Τις διατάξεις του κτιριοδομικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ Δ' 59/03-02-1989), όπως ισχύει,
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ Β' 1318/01-07-2015), όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ Β' 3938/26-08-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού*, όπως ισχύει,
- Το ΦΕΚ Β' 4146/09-09-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας*, όπως ισχύει.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1. Βασικοί κανόνες υγείας και ασφάλειας

Δεν προβλέπονται ειδικότερες ή επικαιροποιημένες ρυθμίσεις υγείας και ασφάλειας στην εργασία, πέραν των προβλεπόμενων στην κείμενη νομοθεσία, όπως ισχύει.

3.2. Μέσα ατομικής προστασίας

Δεν προβλέπεται ειδικότερος ατομικός εξοπλισμός για την υγεία και ασφάλεια των εκπαιδευόμενων, πέραν των προβλεπόμενων στην κείμενη νομοθεσία, όπως ισχύει.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μέρος Δ' - ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκειά της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να αντεπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και την προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία – μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για την μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευόμενους των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία⁴ και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της ειδικότητας «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του τέταρτου (Δ') εξαμήνου και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙΔ, δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης,

⁴ ΦΕΚ Β' 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

- β) Τα νυχτερινά κέντρα,
- γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης,
- δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών,
- ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/η εκπαιδευόμενος/η ΙΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον εργοδότη, η οποία υπογράφεται και από το ΙΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/τρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση ο/η εργοδότης/τρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «Εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε, και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώριση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1. Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις εκπαιδευόμενους/ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος», οι εκπαιδευόμενοι/ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το τέταρτο (Δ') εξάμηνο φοίτησης στα ΙΕΚ. Στην περίπτωση αυτή μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου-ης/

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους, όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία.⁵ Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων

- Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης,
- Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομισθίου του ανειδίκευτου εργάτη, ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του εργοδότη να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές,
- Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ – ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του ν. 2217/1994 (Α' 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση,
- Δικαίωμα αναφοράς στο ΙΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.

⁵ ΦΕΚ Β' 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

- Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΙΕΚ εποπτείας,
- Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος,
- Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων

- Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση,
- Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του εργοδότη,
- Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη,
- Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη,
- Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος,
- Προσκόμιση στο ΙΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης, αλλά και σε περίπτωση διακοπής της,
- Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΙΕΚ εποπτείας,
- Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΙΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στο χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης,
- Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΙΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο,
- Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΙΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον εργοδότη – νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η εκπαιδευόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής,
- Άμεση ενημέρωση του ΙΕΚ φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η εκπαιδευόμενος/η την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλον φορέα απασχόλησης (εργοδότη), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον εργοδότη τότε

οφείλει ο τελευταίος να ενημερώσει άμεσα το ΙΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου.

2.3. Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπεύθυνου του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» οι εκπαιδευόμενοι/ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε **τομείς** που σχετίζονται με τη δημιουργία σκίτσων, εικονογραφήσεων και γραφικών **σε φορείς/επιχειρήσεις**, όπως δημόσιες υπηρεσίες και οργανισμούς που διαθέτουν εσωτερικό δημιουργικό τμήμα ή επιχειρήσεις κάθε είδους που έχουν συναφή δραστηριότητα με το επάγγελμα του εικονογράφου – σκιτσογράφου και αναλυτικότερα σε:

- Δημιουργικά γραφεία και διαφημιστικές εταιρείες (εικονογράφιση προωθητικού υλικού, συσκευασιών, storyboard κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),
- Ημερήσιος και περιοδικός Τύπος – εφημερίδες, περιοδικά (εικονογραφήσεις άρθρων τρέχουσας επικαιρότητας, γραφήματα κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή ή συντάκτη),
- Εκδοτικούς οίκους βιβλίων ή ειδικού αντικειμένου (χαρτών, ημερολογίων κ.ά.) (εικονογραφήσεις βιβλίων, γραφημάτων, ευχετήριων καρτών κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή επιμελητή εκδόσεων),
- Επιστημονικούς φορείς (εικονογράφιση επιστημονικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή επιστημονικής συντακτικής ομάδας),
- Επιχειρήσεις παραγωγής διακοσμητικών αντικειμένων (διακοσμητική εικονογράφιση με την καθοδήγηση ειδικού τεχνίτη κεραμικών, υαλικών, ξύλινων ή άλλων αντικειμένων),
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού ένδυσης (εικονογράφιση μοντέλων με την καθοδήγηση σχεδιαστή μόδας),
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού εκθέσεων, εκδηλώσεων, συνεδρίων κ.ά. (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),
- Επιχειρήσεις κινηματογραφικών και τηλεοπτικών παραγωγών (σκίτσα χαρακτήρων, στάδια κίνησης, βάθους πεδία, γραφικά και εικονογράφιση σεναρίων με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),
- Επιχειρήσεις σχεδιασμού πολυμέσων (εικονογράφιση σεναρίων και γραφικών με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),

- Επιχειρήσεις σχεδιασμού βιντεοπαιχνιδιών (εικονογραφημένα σενάρια, σχεδιασμός χαρακτήρων, στάδια κίνησης, γραφικά, βάθους πεδία κ.ά. με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),
- Εταιρείες δημοσίων σχέσεων και μάρκετινγκ (εικονογράφιση προωθητικού υλικού με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή),
- Φωτογραφικά εργαστήρια (ψηφιακή εικονογράφιση, σύνθεση εικόνων),
- Εταιρείες επιγραφών και πινακίδων σήμανσης (εικονογράφιση πινακίδων, σχεδιασμός γραφικών),
- Εσωτερικές υπηρεσίες σχεδιασμού και επικοινωνίας δημοσίων υπηρεσιών και οργανισμών όπως:
 - Βουλή των Ελλήνων (Γραφείο Τύπου, Τηλεοπτικό Κανάλι της Βουλής, Βιβλιοθήκη, Βουλή των Εφήβων κ.ά.),
 - Υπουργεία και εποπτευόμενοι φορείς: Πολιτισμού, Τουρισμού, Αμύνης (Γεωγραφική, Υδρογραφική Υπηρεσία Στρατού και Τυπογραφείο Στρατού), Κεντρική Υπηρεσία Προστασίας του πολίτη) κ.ά.,
 - Οργανισμοί: Εθνικό Τυπογραφείο, Στατιστική Υπηρεσία, μουσεία, πινακοθήκες, βιβλιοθήκες, δημόσια τηλεόραση, ΕΟΤ, ΕΛΤΑ κ.ά.,
 - Γραφεία Τύπου Υπουργείων, Περιφερειών και Δήμων,
 - Γενικά Αρχεία του Κράτους,
 - Διεθνή φεστιβάλ κινηματογράφου,
 - Μορφωτικά ιδρύματα, ινστιτούτα ξένων χωρών κ.ά.
 - (Σκίτσα, εικονογράφιση και γραφικά προωθητικού ή επιστημονικού υλικού εκδόσεων κ.ά., με την καθοδήγηση εμπειρότερου εικονογράφου ή καλλιτεχνικού επιμελητή ή συντακτικής ομάδας) σε **θέσεις εργασίας** Εκπαιδευόμενου/ης (Trainee) ή Βοηθού (Junior) εμπειρότερου εικονογράφου ή άλλου ειδικού καλλιτέχνη για εργασίες σκίτσου, εικονογράφισης και σχεδιασμού γραφικών.

3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:⁶

⁶ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ Β' 3938/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευόμενους,
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης,
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξή τους στο εργασιακό περιβάλλον,
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους πρακτικά ασκούμενους,
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης, όπως αυτά ορίζονται στον οδηγό κατάρτισης της ειδικότητας,
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης,
- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες,
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου Ε3.5. – Αναγγελία Έναρξης/εταβολών πρακτικής άσκησης σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, την έναρξη της Πρακτικής Άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου,
- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων, όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
 - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο,
 - β) Οι εργοδότες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζόμενων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα για εργοδότες που απασχολούν 1-5 άτομα το αποτέλεσμα της ποσόστωσης στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω,
 - γ) Οι εργοδότες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση,
 - δ) Οι εργοδότες που απασχολούν πάνω 250 εργαζόμενους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των

εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα 40 άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα, μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.

- Σε περίπτωση που ο εργοδότης παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/Η εργοδότης της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η Εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδεμένο πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (IEK) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενόπιτες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της *πρακτικής άσκησης* επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, επαγγελματικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων των σπουδαστών/τριών ΙΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/ αυτόνομης εκτέλεσης της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Εικονογράφος – Σκιτσογράφος» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4: Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
<p>A. «Μελέτη – ανάλυση και οργάνωση δημιουργικής διαδρομής»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Συμμετοχή σε ενημερωτικές επαφές (briefs) για τον προσδιορισμό των σχεδιαστικών αναγκών, • Μελέτη – έρευνα περιεχομένου για τον στόχο των εικονογραφήσεων, • Προτάσεις τουλάχιστον δύο ιδεών σε μορφή προσχεδίων, • Προετοιμασία υποδειγμάτων σκίτσων, εικονογραφήσεων και γραφικών με τις οδηγίες εντολοδόχου πελάτη ή καλλιτεχνικού επιμελή, • Τήρηση τεχνικών περιορισμών παραγωγής κατά τον σχεδιασμό των έργων, • Παρακολούθηση των σταδίων παραγωγής για τη διασφάλιση της 	<ul style="list-style-type: none"> • Μέσα επικοινωνίας και έρευνας (τραπέζι συσκέψεων, τηλεδιάσκεψη, πρόσβαση στο διαδίκτυο σε βιβλιοθήκες και τράπεζες υλικού), • Σχεδιαστικά όργανα και υλικά για προσχέδια στο χέρι.

	<p>ορθής ενσωμάτωσης των έργων τους,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Συνεργασία με άτομα άλλων ειδικοτήτων, όπως συγγραφείς, επιμελητές, επιστήμονες, εκδότες, διαφημιστές, image editors, φωτογράφους, γραφίστες κ.ά., • Τήρηση χρονοδιαγραμμάτων που έχουν συμφωνηθεί. 	
Β. «Μεθοδολογία σχεδιασμού»	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός θεμάτων εκ του φυσικού και αφηρημένων συνθέσεων, • Τήρηση αναλογιών, αξόνων και κλίσεων σε μια σύνθεση, • Ανάδειξη όγκων και υφών με τη μέθοδο της φωτοσκίασης, • Επιλογή χρωματικών συνδυασμών για την απόδοση της χρωματικής πραγματικότητας ή μιας αίσθησης, • Σχεδιαστική κλιμάκωση, μέσω πλέγματος, τυπωμένων πρότυπων έργων. 	<ul style="list-style-type: none"> • Υποστρώματα σχεδίου χαρτιά ή μπλοκ σχεδίου κ.ά., • Μολύβια, κάρβουνα, μελάνια, • Βελόνα, νήμα στάθμης, όργανα για σχεδιασμό πλέγματος (χάρακες, τρίγωνα), • Καβαλέτο ή πλαίσιο σχεδίασης, • Χρώματα διαφόρων ειδών, • Φάκελος αποθήκευσης.
Γ. «Μεθοδολογία εικονογράφησης έργων»	<ul style="list-style-type: none"> • Σχεδιασμός χαρακτήρων, αντικειμένων, περιβαλλόντων και συνθέσεων πλοκής, • Απόδοση σχεδιαστικών μεγεθών με βάση την προοπτική (foreshortening), • Ερμηνεία κειμένων για παραγωγή εικονογράφησης, • Προσαρμογή σχεδίων για έντυπες και ηλεκτρονικές δημοσιεύσεις, 	<ul style="list-style-type: none"> • Κατάλληλα υλικά και μέσα σχεδιασμού.

	<ul style="list-style-type: none"> • Τήρηση της ισχύουσας νομοθεσίας περί πνευματικής ιδιοκτησίας κατά την παραγωγή των έργων τους, • Δημιουργία πρωτότυπων συνθέσεων και αποφυγή έτοιμων σχεδιαστικών λύσεων (templates). 	
<p>Δ. «Σχεδιασμός κινούμενων αφηγήσεων και οπτικού υλικού πολυμεσικών εφαρμογών»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ψηφιακή δημιουργία χαρακτήρων (character design) ή αντικειμένων ακολουθώντας τους κανόνες κίνησης, • Σχεδιασμός εικονογραφημένου σεναρίου (storyboard) σε σειρά σχεδιαστικών σελίδων με οδηγίες παραγωγής, • Δημιουργία εικαστικού περιεχομένου (concept art) και πεδία βάθους (backgrounds) για ένα πλάνο ή μια σκηνή, • Σχεδιασμός ψηφιακών γραφικών σε 2D ή 3D απεικονίσεις προς ένταξη σε πολυμεσικές εφαρμογές, • Εφαρμογή χρωματικών παλετών σε ψηφιακά περιβάλλοντα. 	<ul style="list-style-type: none"> • Πλήρης σταθμός ηλεκτρονικής εργασίας (workstation) με ισχυρό υπολογιστή, μεγάλη οθόνη και κατάλληλα περιφερειακά, • Λογισμικά για ηλεκτρονική επεξεργασία γραφικών, εικόνας και κινούμενης εικόνας.
<p>Ε. «Ανάπτυξη κουλτούρας δεξιοτήτων διά βίου μάθησης στη δημιουργικότητα, στην αισθητική καλλιέργεια και στην αυτοργάνωση»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρακολούθηση των τάσεων και των εξελίξεων στα πεδία της ειδικότητας για λόγους επαγγελματικής ετοιμότητας, • Συγκέντρωση εικαστικού υλικού έμπνευσης (inspiration images), από πολλαπλές πηγές, σε έντυπη ή / και ψηφιακή μορφή, • Μελέτη οπτικοακουστικού υλικού αναγνωρισμένων εικονογράφων και σκιτσογράφων για την εξέλιξη του προσωπικού τους ύφους και 	<ul style="list-style-type: none"> • Πρόσβαση σε φυσικές και ψηφιακές βιβλιοθήκες με βιβλία και λευκώματα αναγνωρισμένων εικονογράφων – σκιτσογράφων, • Ικανοποιητική χρήση των υπηρεσιών διαδικτύου για διερεύνηση εξελίξεων τέχνης, τεχνολογιών και σχεδιαστικών τάσεων.

	<p>τη δημιουργία αρχείων αναφοράς,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατάρτιση σε νέες τεχνολογίες για τη βελτίωση της παραγωγικότητάς τους, • Καταγραφή αυθόρμητων ιδεών με πρόχειρες μικρογραφίες (sketchbooks) για μελλοντική χρήση, • Πειραματισμός με νέα υλικά και τεχνικές για εναλλακτικές εκφράσεις εικονογράφησης, • Δημιουργία ατομικού φακέλου εργασιών (presentation portfolio) και πλήρη βιογραφικού σημειώματος. 	
--	--	--

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α': Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Μαθησιακή ενότητα	Ειδικότητα εκπαιδευτή/τριας
Α' Εξάμηνο	
Ιστορία των τεχνών	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχίο θεωρίας και ιστορίας της τέχνης ΑΕΙ ή εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή γραφικών τεχνών & καλλιτεχνικών σπουδών ή καλλιτεχνικών σπουδών ή εφαρμοσμένων τεχνών και πολιτισμού (ΑΕΙ/ΤΕΙ)</p>
Ιστορία των γραφικών τεχνών	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχιούχος τεχνολογίας γραφικών τεχνών ή γραφιστικής ή ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>

Αρχές γραφικού σχεδιασμού	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Ελεύθερο σχέδιο	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Χρώμα γραφικών τεχνών & πολυμέσων	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ
Εισαγωγή στην ψηφιακή εικόνα	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή φωτογραφίας και οπτικοακουστικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή φωτογραφίας ΤΕΙ
Β' Εξάμηνο	
Εφαρμογές γραφικού σχεδιασμού	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Σύνθεση & χρώμα	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Τεχνολογία γραφικών τεχνών & πολυμέσων	Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ
Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας εικόνας	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ

Εισαγωγή στον ψηφιακό Σχεδιασμό γραφικών	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές σεναρίου - σκηνοθεσίας	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο κινηματογράφου ή παραστατικών και ψηφιακών τεχνών ΑΕΙ
Αρχές ήχου & μουσικής	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο μηχανικών μουσικής Τεχνολογίας και ακουστικής ΑΕΙ ή τεχνών ήχου και εικόνας ΑΕΙ/ΤΕΙ ή πτυχίο μουσικών σπουδών ΑΕΙ ή μουσικής επιστήμης & τέχνης
Γ' Εξάμηνο	
Εφαρμογές ψηφιακής επεξεργασίας γραφικών	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές εικονογράφησης	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχιούχος εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές δημιουργίας σκίτσου	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχιούχος εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ
Αρχές κινούμενης εικόνας (2D)	Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων: Πτυχίο γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ

Δ' Εξάμηνο	
Εφαρμογές εικονογράφησης	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχιούχος εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>
Εφαρμογές σκισσογραφίας	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχιούχος εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή αρχιτεκτόνων μηχανικών ΑΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>
Εφαρμογές ψηφιακής αφήγησης	<p>Επίπεδο σπουδών εκπαιδευτή/τριας κατά το Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων:</p> <p>Πτυχίο εικαστικών τεχνών ΑΕΙ ή γραφιστικής ΑΕΙ/ΤΕΙ ή τεχνολογίας γραφικών τεχνών ΑΕΙ/ΤΕΙ</p>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση**
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

- Αντωνιάδης, Κ., Ελευθεριάδης, Ι., Σταθάκης, Κ. (2002). *Χρώμα*. ΕΑΠ.
- Βασιλειάδης, Γ., (1974). *Το κινούμενο σχέδιο*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Βλάχος, Γ. (2009). *Ιστορική καταγραφή των τεχνικών αναπαραγωγής εικόνας. Από την ανακάλυψη της τυπογραφίας (Διδακτορική διατριβή)*. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων.
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, (2017). *Οδηγός Σπουδών ΙΕΚ- Ειδικότητα: Γραφιστική Εντύπου & Ηλεκτρονικών μέσων*. Ανακτήθηκε από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, (2019). *Οδηγός Σπουδών ΙΕΚ- Ειδικότητα: Τέχνη Σκίτσου -Εικονογραφίας – Γραφικών*. Ανακτήθηκε από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Δασκαλοθανάσης, Ν. (επιμ.) (2006). *Από την Μινιμαλιστική στην Εννοιολογική Τέχνη: μια κριτική ανθολογία*. Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών.
- Ινστιτούτο Περιφερειακής Ανάπτυξης Παντείου Πανεπιστημίου, (2016). *Μελέτη για τη Χαρτογράφηση της Πολιτιστικής – Δημιουργικής Βιομηχανίας στην Ελλάδα*. Ανακτήθηκε από <https://www.ekt.gr/el/tags/1550/new>
- Ίπτεν, Γ. (2011). *Τέχνη του χρώματος*. Εκδόσεις Ένωση καθηγητών καλλιτεχνικών μαθημάτων.
- Ίπτεν, Ι. (2011). *Σύνθεση και μορφή*. Εκδόσεις Αντύλη.
- Κολοκυθάς, Κ. (2015). *Ψηφιακά μέσα στις οπτικοακουστικές τέχνες*. Σύνδεσμος Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών.
- Κυριακουλάκος, Π., & Καλαμπάκας, Ε. (2015). *Η κινηματογραφική αφήγηση: μια ιστορία με εικόνες & ήχους*. Στο Π. Κυριακουλάκος & Ε. Καλαμπάκας *Η οπτικοακουστική κατασκευή* [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. Ανάκτηση από <https://hdl.handle.net/11419/5708>
- Ματθιόπουλος, Γ. (2009). *Ανθολόγιο της ελληνικής τυπογραφίας. Συνοπτική ιστορία της τέχνης του εντύπου*. ΠΕΚ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης)
- Μαρτινίδης, Π. (1991). *Κόμικς - Τέχνη και Τεχνικές της Εικονογραφήγησης*. Εκδόσεις Α.Σ.Ε.

- Μπενάκη Α. & Τσιούρης Γ. (2015). *Ψυχοδυναμική Ανθρωπίνου Σώματος και Σημειολογία Μορφών*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Ουάιτ Τ. (1989). *Το κινούμενο σκίτσο - Όλα τα μυστικά για την τεχνική του κινουμένου σκίτσου*. Εκδόσεις Ντουντούμης.
- Παπαδοπούλου, Μ. (επιμ.) (2005). *Τα Χρόνια της Αμφισβήτησης: η Τέχνη του '70 στην Ελλάδα*. Κατάλογος Έκθεσης. ΕΜΣΤ.
- Παπαμάρκος, Ν. (2010). *Ψηφιακή Επεξεργασία και Ανάλυση Εικόνας*, 3η έκδοση. Εκδόσεις Κρίκος - Αφοί Παπαμάρκου Ο.Ε.
- Παπασταμούλης, Κ. (2003). *Χρώμα – σκίτσο και αρχές ελευθέρου σχεδίου*. ΙΩΝ.
- Παπασταμούλης, Κ. (2005). *Το Σχέδιο και το χρώμα στη ζωγραφική*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Πολίτης, Α., Γεωργιάδου, Ε. (2019). *Χρώμα & χρωματική διαχείριση (Παράλληλα Κείμενα)*, ΕΑΠ.
- Πρόγραμμα Σπουδών Προπτυχιακού Τμήματος Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας, Σχολή Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού, ΠΑ.Δ.Α. (2022). Ανακτήθηκε από <https://gd.uniwa.gr/courses/programma-spoydon/>
- Πρόγραμμα Σπουδών Προπτυχιακού Τμήματος Εικαστικών Τεχνών ΑΣΚΤ. (2022). Ανακτήθηκε από <http://www.asfa.gr/spoudes/tmima-eikastikwn-texnwn/proptyxiaka-eikastika/programma-spoudwn-eikastika>
- Σαντοριναίος, Μ., Ζώη, Σ., Δημητριάδη, Ν., Διαμαντόπουλος, Τ., & Μπαρδάκος, Γ. (2015). *Από τις σύνθετες τέχνες στα υπερμέσα και τους νέους εικονικούς-δυναμικούς χώρους. Ένα εγχειρίδιο για τον καλλιτέχνη που ασχολείται με την ψηφιακή τέχνη*. [Προπτυχιακό εγχειρίδιο]. Κάλλιπος, Ανοικτές Ακαδημαϊκές Εκδόσεις. <https://hdl.handle.net/11419/6076>
- Σιβροπούλου, Ρ. (2004). *Ταξίδι στον κόσμο των εικονογραφημένων μικρών ιστοριών*. Εκδόσεις Μεταίχμιο.
- Σκαρπέλος, Γ., (2000). *Ιστορική μνήμη και ελληνικότητα στα κόμικς*. Εκδόσεις Κριτική.
- Σκλαβενίτης Τρ. & Στάκος, Κ. (επιμ.) (2004). *Το έντυπο ελληνικό βιβλίο. 15ος -19ος αιώνας*. Κότινος.

- Σκιαδάς Ν. (1976, 1881, 1982). *Το χρονικό της ελληνικής τυπογραφίας*. Τόμ. Α΄, Β΄, Γ΄. Gutenberg.
- Στάγκος, Ν. (επιμ.) (2003). *Έννοιες της μοντέρνας τέχνης: από τον Φωβισμό στον Μεταμοντερνισμό*. ΜΙΕΤ.
- Τσιούρης, Γ. (2003). *Το σχέδιο και το χρώμα μας αποκαλύπτουν*. Εκδόσεις ΙΩΝ.
- Φραγκόπουλος, Μ. (2006). *Εισαγωγή στην Ιστορία και τη Θεωρία του GRAPHIC DESIGN*. Εκδόσεις FUTURA.
- Χαλεβελάκη, Μ. (2010). *Μια εισαγωγή στη σημειολογία, θεωρία και εφαρμογές*. Εκδόσεις Καστανιώτη.
- Χαδέλης, Λ. (2010). *Τεχνολογία Ήχου*, Εκδόσεις Δεμερντζής Παντελής. ISBN: 978-960-9474-00-9.
- Albers, J. (2016). *Η αλληλεπίδραση των χρωμάτων*. Εκδόσεις Αντιύλη.
- Argan, J. (2014). *Η Μοντέρνα Τέχνη 1770-1970*, μτφ. Λ. Παπαδημήτρη. Πανεπιστημιακές Εκδόσεις.
- Arnason, H. (2005). *Η Ιστορία της Σύγχρονης Τέχνης*. Επίκεντρο.
- Arnheim, R. (2005). *Τέχνη και Οπτική αντίληψη. Η ψυχολογία της δημιουργικής όρασης (3η έκδοση)*. Θεμέλιο.
- Barthes, R. (2019). *Εικόνα μουσική κείμενο*. Εκδόσεις Πλέθρον.
- Battista, L.A. (2008). *Περί ζωγραφικής*. Καστανιώτης.
- Bell, J. (2009). *Ο καθρέφτης του κόσμου*. Μεταίχμιο.
- Berger, J. (2011), *Η εικόνα και το βλέμμα*, Μεταίχμιο.
- Brice, R. (2000). *Τεχνολογία Μουσικής*, Εκδόσεις Α. Τζιόλα & Υιοί α.ε.. ISBN: 978-960-8129-10-8.
- Bringhurst, R. (2001). *Στοιχεία της τυπογραφικής τέχνης*. ΠΕΚ (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης).
- Coles, S. (2012). *The Anatomy of Type: a Graphic Guide to 100 typefaces*. Harper Design.
- Dolto, F. (2011). *Ασυνείδητη εικόνα του σώματος*. Εκδόσεις Εστία.

- Dondis, A. D. (2002). *Βασικές Αρχές Οπτικής Παιδείας*. Εκδόσεις ΕΑΠ.
- Escher, M.G. (2004). *The Graphic Work*, Taschen GmbH. Συνέκδοση Herakleidon Experience in Visual Arts.
- Heinich, N. (2015). *Το Παράδειγμα της Σύγχρονης Τέχνης. Δομές μιας Καλλιτεχνικής Επανάστασης*. Εκδόσεις Πλέθρον.
- Honor, H. & Fleming J. (1998). *Ιστορία της Τέχνης*, μτφ. Α. Παππάς. Υποδομή.
- Fischer, E. (1981). *Η αναγκαιότητα της τέχνης*. Θεμέλιο.
- Gombrich, E. (1998). *Το χρονικό της τέχνης*. Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τράπεζας.
- Greene, R. (2004). *Internet Art*. Thames & Hudson.
- Grigorescu, V., (1980). *Kandinsky*. Editura Meridiane.
- Icograda (IcoD). *Κώδικας Δεοντολογίας (IcoD) (Professional Code of Conduct)*.
- Ανακτήθηκε από
- https://www.theicod.org/storage/app/media/resources/ICO_Professional_Code_of_Conduct.pdf
- Ingold, T. (2016). *Lines: A Brief History*. Routledge.
- Kandinsky, W. (1926) [2011]. *Σημείο, Γραμμή, Επίπεδο*. Δωδώνη.
- Klee, P. (1989). *Η εικαστική σκέψη. Τα μαθήματα στη σχολή Μπαουχάουζ*. Τόμ. ΙΙ. Μέλισσα.
- Klee, P. (1986). *Τα ημερολόγια 1898-1918*. Νεφέλη.
- Klee, P. (1976). *Παιδαγωγικό σημειωματάριο*. ΕΠΑΣΚΤ.
- Krasner, J. (2018). *Motion Graphic Design: Applied History and Aesthetics*. Routledge.
- Kinross, R. (2015). *Modern Typography: an essay in critical history*. Hyphen Press.
- Manovich, L. (2001). *The Language of the New Media*. Mass: MIT Press.
- McNeil, P. (2017). *The visual history of type*, Laurence King Publishing.
- Nicolaides, K., (1990). *The Natural Way to Draw: A Working Plan for Art Study*. Harper Design.

- Portella, A. (2016). *Visual Pollution, Advertising, Signage and Environmental Quality*. Routledge.
- Gonzalez R. & Woods R., (2018). *Ψηφιακή επεξεργασία εικόνας*, Εκδόσεις Τζιόλα.
- Rees, D. (2014). *How to be an Illustrator*. Laurence King Publishing.
- Walker, J. (2010). *Η Τέχνη στην Εποχή των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας*. University Studio Press.
- Wigan, M. (2009). *The Visual Dictionary of Illustration*. Ava Publishing.
- Wheeler, A. (2017). *Designing Brand Identity: An Essential Guide for the Whole Branding Team Hardcover*.
- Wölfflin, H. (2006). *Βασικές έννοιες της ιστορίας της τέχνης*, μτφ. Φ. Κοκαβέσης. Επίκεντρο.
- Van, R.N. (1970). Johannes Itten, *The Elements of colour*. Van Nostrand Reinhold CONY.

B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί Σπουδών ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/dimosia-institoyta-epaggelmatikis-katartisis-d-i-e-k/odigoi-katartisis-spoudon>

Γούλας, Χ., & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά Βίου Μάθηση, Επαγγελματική Κατάρτιση, Απασχόληση και Οικονομία: Νέα δεδομένα, προτεραιότητες και προκλήσεις*. ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ., & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ*. Ανακτήθηκε, 15 Φεβρουαρίου, 2020, από <https://protypoekpedeftikonylikon.gr>

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων*. ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π., & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ. https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η εκπαιδευτική διεργασία στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2020, από http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97_%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf

Cedefop (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στη Ελλάδα: Συνοπτική περιγραφή*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Publications Office of the European Union.

Κορνον, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y., & Morevs, P. (2018). Functional analysis and functional maps of qualifications in ECVET context. *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. [doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117](https://doi.org/10.17853/1994-5639-2018-6-90-117)

Mansfield, B., & Schmidt, H. (2001). *Linking vocational education and training standards and employment requirements: An international manual*. European Training Foundation. Ανακτήθηκε 9 Ιουνίου, 2020, από https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psifidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29 - July 3 2009, 183-188. Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία

ΦΕΚ Β΄ 4146/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.

ΦΕΚ Β΄ 3938/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού.

ΦΕΚ Α΄ 254/21-12-2020. Νόμος υπ΄ αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ Β΄ 3520/19-09-2019. Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. 40331/Δ1.13521/2019. Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

ΦΕΚ Β΄ 2440/18-07-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. Κ1/118932/2017. Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).

ΦΕΚ Β΄ 1245/11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. Κ1/54877/2017. Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ).

ΦΕΚ Β΄ 1807/02-07-2014. Υπουργική Απόφαση υπ΄ αριθμ. 5954/2014. Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΕΕΚΔΒΜ).

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΦΕΚ Β' 566/08-05-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 110998/8-5-2006.
Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Συντακτική ομάδα

Γούλας Χρήστος

Βαρβιτσιώτη Ρένα

Θεοδωρή Ελένη

Καρατράσογλου Μάκης

Μαρκίδης Κωνσταντίνος

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Νάτσης Παναγιώτης

Επιμέλεια σύνταξης:

Μπαμπανέλου Δέσποινα

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

